

Дуња Свилар Дујковић • Горан Дујковић

ПРИРУЧНИК

за наставнике

Историја

за осми разред основне школе

eduka

Дуња Свилар Дујковић, Горан Дујковић

ПРИРУЧНИК ЗА НАСТАВНИКЕ
ИСТОРИЈА
ЗА ОСМИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

ГЛАВНИ УРЕДНИК
Проф. др Бошко Влаховић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Доц. др Наташа Филиповић

ЛЕКТОР И КОРЕКТОР
Гордана Влаховић

ИЗДАВАЧ
Едука д.о.о. Београд
Ул. Змаја од Ноћаја бр. 10/1
Тел./факс: 011 3287 277, 3289 443, 2629 903
Сајт: www.eduka.rs • имејл: eduka@eduka.rs

ЗА ИЗДАВАЧА
Наташа Филиповић, директор

САДРЖАЈ

1. Увод	5
2. Наставни план и програм Историје за 8. разред основне школе	7
3. Образовни стандарди за крај обавезног образовања – Историја	15
4. Индивидуализација у раду са децом са сметњама у напредовању у редовној школи	17
Поремећаји аутистичког спектра	17
Избор образовних стандарда за децу са поремећајима аутистичког спектра	22
Блаже сметње у менталном развоју	23
Избор образовних стандарда за децу са блажим сметњама у менталном развоју	26
Хиперкинетички синдром (хиперактивност)	27
Коришћена литература	30
5. Планирање циљева, задатака и активности	31
Логичко и критичко мишљење	33
Технике подстицања мишљења у наставном процесу	34
Питања, задаци, налози	35
Оцењивање и извештавање	36
6. Годишњи (глобални) план рада.....	39
7. Месечни (оперативни) планови рада.....	41
8. Писане дневне припреме по наставним јединицама	61
9. Литература	199

1. УВОД

Приручник из предмета Историја за осми разред конципиран је тако да наставнику пружи могућност јаснијег разумевања концепције постојећег уџбеника, као и да подстакне идеје за осмишљавање и реализацију наставе овог предмета.

Такође, у приручнику се налазе и сегменти који обухватају подсетнике и конкретне примере из методике наставе, успешна решења реализације програмских садржаја и примере добре праксе, најчешће потешкоће у организацији и реализацији наставе, као и предлог писаних припрема за сваку наставну јединицу. Наставник ће предложене нацрте писаних припрема схватити само као један од начина осмишљавања и реализације часа, прилагодиће их условима свог рада и потребама конкретног одељења које води, односно могућностима и интересовањима својих ученика. На крају сваке припреме дат је и предлог листе за самоевалуацију рада наставника за реализовани час. Ова листа може послужити наставнику као смерница за анализу процеса и ефеката сопственог рада на часу, као и планирање и унапређивање будућих наставних активности.

Надамо се да ће наставник коришћењем овог приручника моћи ефикасније и квалитетније да планира, реализује и вреднује свој наставни рад и напредовање ученика.

2. НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ИСТОРИЈЕ ЗА 8. РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Циљ и задаци

Циљ наставе историје јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и развијање историјске свести и хуманистичко образовање ученика. Настава историје треба да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса, као и развијању националног и европског идентитета и духа толеранције код ученика.

Задаци наставе историје су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе историје сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе историје буду у пуној мери реализовани;
- разумевање историјских догађаја, појава и процеса, улоге истакнутих личности у развоју људског друштва и упознавање националне и опште историје (политичку, економску, друштвену, културну...).

Циљ и задаци наставе историје остварују се кроз различите садржаје, методе и облике рада, уз поштовање Образовних стандарда за крај обавезног образовања.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века;
- стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- разумеју најзначајније политичке идеје историјског периода од друге половине XIX до краја XX века;
- стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- разумеју да национална историја представља саставни део опште историје;
- развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости и оспособе се да препознају различита тумачења истих историјских догађаја;
- разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века;

- науче да повезују различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом;
- поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

СВЕТ У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX И ПОЧЕТКОМ XX ВЕКА

Промене у привреди, друштву и култури у другој половини XIX и почетком XX века (Друга индустријска револуција, промене у светској економији; политичке идеје – империјализам, национализам, расизам, демократија, социјализам, клерикализам; духовни хоризонти епохе – култура, наука, образовање).

Међународни односи у другој половини XIX и почетком XX века (настанак Тројног савеза и Антанте, борба за колоније у Африци и Азији, успон САД и Јапана, подела Кине, међународне политичке кризе).

Велике силе и балканске земље (Источно питање – опадање Османског царства, продор Хабзбуршке монархије на Балкан; утицај великих сила – Русије, Велике Британије, Француске, Немачке, Италије; уобличавање националних држава на Балкану – Грчка, Румунија, Бугарска, Албанија).

СРБИЈА, ЦРНА ГОРА И СРБИ У ХАБЗБУРШКОМ И ОСМАНСКОМ ЦАРСТВУ ОД БЕРЛИНСКОГ КОНГРЕСА ДО ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА

Србија од 1878. до 1903. године (стицање независности, простор, друштво, привреда, наука и култура, образовање, свакодневни живот, унутрашња и спољна политика, политички живот – оснивање странака, проглашење краљевине, Тимочка буна, српско-бугарски рат, устав из 1888. и 1901, Мајски преврат; личности – краљ Милан, краљица Наталија и краљ Александар Обреновић, Јован Ристић, Стојан Новаковић, Никола Пашић, Милутин Гарашанин...).

Србија од 1903. до 1914. године (унутрашња политика – Устав из 1903, развој парламентарне демократије; спољнополитичко окружење – Царински рат и Анексиона криза; модернизација привреде и друштва, култура, образовање – оснивање Универзитета 1905, свакодневни живот; личности – краљ Петар I и престолонаследник Александар Карађорђевић, Јован Цвијић, Јован Скерлић, Михаило Петровић Алас, Надежда Петровић...).

Црна Гора од 1878. до 1914. године (стицање независности, простор, становништво, друштво, привреда, култура и образовање; модернизација државне управе, свакодневни живот; унутрашња и спољна политика – односи са Србијом, доношење Устава 1905, политичке поделе, проглашење краљевине; личности – краљ Никола Петровић, Валтазар Богишић, Марко Миљанов...).

Срби у Хабзбуршкој монархији (Срби у јужној Угарској, Хрватској и Славонији, Далмацији – друштво, привреда, култура и образовање, положај цркве; политички живот – политичке странке; личности – Михаило Полит-Десанчић, Јаша Томић, Светозар Прибићевић, Стефан Митров Љубиша...).

Босна и Херцеговина под аустроугарском влашћу (простор, становништво, правни положај Босне и Херцеговине, управа Бењамина Калаја, Анексија и Анексиона криза; друштво, привреда, култура и образовање, положај цркве; политички живот – политичке

странке, омладински покрет и Млада Босна, међунационални и међуверски односи; Сарајево, Мостар и Бања Лука као културни и политички центри; личности – Алекса Шантић, Јован Дучић, Владимир Ћоровић, Петар Кочић, Осман Ђикић...).

Срби у Османском царству (Косово, Метохија, Рашка област и Македонија – политичка, имовинска и лична обесправљеност Срба; културне, просветне и црквене прилике – значај Призренске богословије; утицај Србије; личности – Богдан Раденковић, Петар Костић...).

Балкански ратови (узроци и поводи, супротности између балканских националних политика, Младотурска револуција, Балкански савез и Први балкански рат – Кумановска и Битољска битка, територијалне промене; сукоби међу савезницима и Други балкански рат – Брегалничка битка; Букурешки мир и нове границе на Балкану).

САВРЕМЕНО ДОБА

ПРВИ СВЕТСКИ РАТ И РЕВОЛУЦИЈЕ У РУСИЈИ И ЕВРОПИ

Свети у Великом рату (Велике силе и њихови сукобљени интереси, узроци и повод, савезништва и фронтови, ратна хроника – преломнице рата; аспекти рата – технологија рата, губици и жртве, водеће личности држава у сукобу).

Човек у рату – лично и колективно искуство (живот у позадини и на фронту; рат и култура – уметничко виђење рата, рат као поништавање цивилизацијских вредности; лични доживљај рата).

Револуције у Русији и Европи (друштвене, политичке и економске прилике у Русији уочи и у току Првог светског рата, Фебруарска револуција, Октобарска револуција и грађански рат, утицај Октобарске револуције на прилике у Европи, револуционарно врење, анархија и распад великих царстава; личности – цар Николај II Романов, Владимир Иљич Лењин, Роза Луксембург, Максим Горки, Џон Рид...).

СРБИЈА И ЦРНА ГОРА У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ

Србија и Црна Гора у Великом рату (одбрана отаџбине 1914. године – Церска и Колубарска битка; слом и окупација – живот у сенци рата, болест, глад и епидемије, одбрана Београда, повлачење кроз Србију, Мојковачка битка, Албанска голгота; окупација и избеглиштво – окупационе управе, пљачка, репресија и отпор, покушаји мењања националног и културног идентитета становништва, држава у избеглиштву, живот у избеглиштву; Солунски фронт и ослобођење, допринос победи; личности – регент Александар Карађорђевић, Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Петар Бојовић, Јанко Вукотић, мајор Гавриловић, Арчибалд Рајс, Милутин Бојић...).

Искорак ка Југославији (југословенска идеја, државни програми и концепти – Нишка, Крфска, Мајска и Женевска декларација; чиниоци југословенског уједињења – српска влада, Југословенски одбор, Народно вијеће, међународно окружење; завршне војне операције – досезање до граница нове државе; личности – регент Александар Карађорђевић, Никола Пашић, Франо Супило, Анте Трumbић...).

СВЕТ ИЗМЕЂУ ПРВОГ И ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА

Прилике у свету после Великог рата (биланс Првог светског рата – победници и поражени, Мировна конференција у Паризу и нова карта Европе и света; Друштво народа, улога Вудроа Вилсона).

Економске, културне и друштвене прилике (велике економске кризе и њихове последице; свет у покрету – култура, наука и образовање, уметнички покрети, масовна забава, појава радија, телевизије, звучног филма, употреба вештачких материјала у индустрији; личности – Алберт Ајнштајн, Александар Флеминг, Томас Ман, Штефан Цвајг, Ернест Хемингвеј, Џон Голсворди, Михаил Шолохов, Чарли Чаплин, Волт Дизни, Сергеј Ејзенштајн, Пабло Пикасо, Салвадор Дали...).

Свет између демократије и социјализма (либералне демократије – Француска, Велика Британија, САД; фашизам, националсоцијализам, милитаризам – Италија, Немачка, Јапан; комунизам – Совјетски Савез; личности – Френклин Рузвелт, Томаш Масарик, Бенито Мусолини, Адолф Хитлер, Јосиф Висарионович Стаљин...).

Свет на путу ка новом рату (Далеки исток, интервенција у Етиопији, грађански рат у Шпанији; рушење поретка – криза Друштва народа, Аншлус, Минхенски споразум, окупација Албаније, пакт Молотов-Рибентроп).

ЈУГОСЛОВЕНСКА КРАЉЕВИНА

Краљевина Срба, Хрватска и Словенаца од 1918. до 1929. године (простор, друштво и окружење, конституисање државе и међународно признање, Видовдански устав, југословенски парламентаризам; политичке странке, избори и изборне борбе; економске прилике; национално и верско питање и питање демократије; личности – краљ Александар Карађорђевић, Никола Пашић, Љуба Давидовић, Светозар Прибићевић, Стјепан Радић...).

Југославија од 1929. до 1941. године (лични режим краља Александра – основне карактеристике, међународни чиниоци, идеологија интегралног југословенства, Устав из 1931, оживљавање политичког живота, атентат у Марсеју; влада Милана Стојадиновића – унутрашња и спољна политика; изазови новог рата – преуређење државе, стварање Бановине Хрватске, влада Цветковић-Мачек, промена међународне позиције Југославије и пораст сепаратизма; отварање српског питања – Српски културни клуб; личности – кнез Павле Карађорђевић, Милан Стојадиновић, Влатко Мачек...).

Југословенски културни просјор (културни узлет, сарадња и прожимања; универзитет и наука; уметнички покрети, хуманитарне и спортске организације; личности – Милутин Миланковић, Никола Тесла, Михајло Пупин, Бранислав Нушић, Исидора Секулић, Ксенија Атанасијевић, Милош Црњански, Слободан Јовановић, Сава Шумановић, Иван Мештровић, Мирослав Крлежа, Јован Дучић...).

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ – ТОТАЛНИ РАТ

Доминација сила осовине и преломне године 1939–1941–1943. (узроци и поводи, зараћене стране, савезништва, напад на Пољску и њена подела, совјетско-фински рат, рат на Западу до 1940. године – пад Француске, Битка за Британију; ратне операције на Балкану; напад на СССР и отварање Источног фронта; од европског ка светском рату – Афрички фронт, рат на Пацифику и улазак САД у рат; преломне битке – битка за Москву, опсада Лењинграда, Стаљинградска битка, битка код Ел Аламејна).

Победа антифашистичке коалиције (пад Италије, искрцавање у Нормандији; крај рата у Европи и на Далеком истоку – капитулација Немачке и Јапана; изграђивање новог поретка – од Атлантске повеље до Потсдамске конференције, личности – Френклин Рузвелт, Винстон Черчил, Јосиф Висарионович Стаљин, Шарл де Гол, маршал Жуков, генерал Монтгомери, генерал Ајзенхауер, фелдмаршал Ромел...).

Последице рата (људски и материјални губици, технологија смрти – логори смрти, геноцид, холокауст; модерна војна технологија – употреба атомског оружја; живот у рату; рат и култура – уметничко виђење рата, рат као поништавање цивилизацијских вредности; лични доживљај рата).

ЈУГОСЛАВИЈА У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ

Априлски рат и последице пораза (од дипломатског и војног притиска до рата – приступање Тројном пакту, војни пуч и демонстрације, влада Душана Симовића; ток рата – од бомбардовања Београда до војне капитулације; влада и монарх у избеглиштву, подела Југославије, успостављање окупационих система и колаборационистичких режима, терор и репресија, НДХ – геноцидна творевина).

Опшор, устанак и грађански рат (комунисти и револуционарна перспектива, антиокупаторске снаге грађанства; устанак – егзистенцијални, идеолошки и националнослободилачки мотиви; супарнички покрети отпора – различите стратегије националне политике; грађански рат, југословенско ратиште 1941–1942 – носиоци терора и геноцида, основне институције револуционарне власти).

Југословенско ратиште и завршна фаза рата 1943–1945. (АВНОЈ и стварање југословенске федерације – недовршена институционализација; велике силе и југословенско ратиште – британска политика компромиса и борба за међународно признање нове Југославије; обрачун са противницима револуције; преломне битке на југословенском ратишту – Неретва, Сутјеска, Београдска операција, Сремски фронт и завршне операције за ослобођење земље).

Биланс рата и допринос Југославије победи антифашистичке коалиције (војни допринос победи, људски и материјални губици, демографске промене; логори смрти – Јасеновац, Стара Градишка, Сајмиште, Бањица...; геноцид и холокауст; уништавање и пљачка културних и привредних добара; ратна свакодневица; рат и култура – уметничко виђење рата; лични доживљај рата; личности – краљ Петар II Карађорђевић, генерал Драгољуб Михаиловић, Јосип Броз Тито, генерал Милан Недић, Анте Павелић, Алојзије Степинац...).

СВЕТ ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА

Послератни свет и његове сувројности (од ратног савезништва до хладног рата; нова карта света и нове поделе – хладни рат у Европи и Азији, блоковска подела, трка у наоружању, нова ратна жаришта, деколонизација и рађање Трећег света; покрети еманципације – покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; научна достигнућа, освајање свемира, медији, популарна култура; пред новим изазовима – глобализација, тероризам, еколошки проблеми...).

Европске иницијативе – од идеје до реализације (пад Берлинског зида – симболични крај једног поретка; Европска унија, Савет Европе...).

ЈУГОСЛАВИЈА ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА

Нова власт (проглашење републике, изградња новог друштвеног уређења, политичка и економска основа нове власти – хегемонија комуниста; репресија, међународни положај – ослонац на Совјетски Савез; обнова привреде и индустријализација, државна привреда и њене противречности; сукоб Југославије и социјалистичких земаља – резолуција Информбироа, Голи оток; нова унутрашњополитичка и спољнополитичка оријентација: самоуправљање – нова концепција друштвеног развоја и несврстаност – искорак ка Трећем свету; Југославија између истока и запада – од сарадње са западом до помирења са истоком; личности – Јосип Броз Тито, Александар Ранковић, Милован Ћилас, Едвард Кардељ...).

Друштвени, економски, политички и културни развој – главни процеси и проблеми (политика – уставно, национално, верско питање, питање политичких слобода...; економија – противречности економског развоја и економске кризе; култура, наука и образовање; свакодневица, животни стандард, популарна култура; личности – Иво Андрић, Милош Црњански, Бојан Ступица, Борислав Пекић, Добрица Ћосић, Александар Петровић, Александар Поповић, Душан Ковачевић...).

Друштвена криза и пораз Југославије (пораз Југославије као идеје, политичког пројекта и друштвеног система; разбијање и распад Југославије – ратови у Словенији, Хрватској, Босни и Херцеговини; велике силе и југословенска криза – интернационализација сукоба; настанак нових држава, последице распада југословенске државе – демографске, економске и културне; сукоби на Косову и Метохији и НАТО интервенција 1999, Косовско питање, раздвајање Србије и Црне Горе; личности – Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ћинђић...).

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Значај периода који се изучава у осмом разреду основног образовања и васпитања захтева посебну пажњу у избору наставних садржаја. У програму су обрађени најважнији догађаји, појаве и процеси, као и знамените личности које су обележиле раздобље од седамдесетих година XIX до краја XX века. Кључни садржаји у оквиру наставних тема дати су у заградама које се налазе иза назива наставних јединица. Оваква структура програма конципирана је с циљем да помогне наставнику у планирању непосредног рада са ученицима јер му олакшава одређивање обима и дубине обраде појединих наставних садржаја. Наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему уважавајући циљеве и задатке предмета.

Пожељно је на овакав начин осмишљени програм допунити садржајима из локалне прошлости, чиме се код ученика постиже јаснија представа о томе шта од историјске и културне баштине њиховог краја потиче из овог периода (учешће у балканским и светским ратовима, споменици знаменитим личностима и учесницима ратова, значајне грађевине, установе културе и образовања...).

У школама на наставном језику неке од националних мањина могу се, осим садржаја из њихове историје који су дати у програму, обрадити и проширени наставни садржаји из прошлости тог народа. При томе, наставници ће настојати да, коришћењем разноврсних извора и релевантне историографске и етнографско-антрополошке литературе, ученицима пруже могућност да стекну јасну представу о прошлости народа коме припадају, али и окружења у коме живе: какав им је био начин живота и које су значајне личности обележиле ово раздобље њихове историје.

Савлађујући наставни програм историје, ученици осмог разреда, осим тога што стичу знања о догађајима, појавама и процесима из прошлости, добијају и подстицаје за свој интелектуални развој. Они се, учећи историју, вежбају у логичком закључивању и схватању узрочно-последичних веза. *Историја* је изузетно погодан наставни предмет за подстицање развоја критичког мишљења, односно за разликовање чињеница од претпоставки, података од њихове интерпретације и битног од небитног. Због тога је посебно значајно којим ће се методичким поступком и приступом обрађивати наставни садржаји.

Историја као наративни предмет, у коме су усмено излагање, опис, разговор, објашњења, тумачења, аргументовање наставника и ученика главна активност, пружа велике могућности за подстицање ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања. Наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично. Настава не би смела бити статистичка збирка података и извештај о томе шта се некада збило, већ би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе шта се тада десило, већ и зашто се то десило и какве су последице из тога проистекле. Програм се остварује уз примену метода интерактивне наставе.

Посебно место у настави *историје* имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација. Добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја. Прецизно постављена питања, као позив на размишљање и трагање за одговором „како је уистину било”, обезбеђују разумевање, а самим тим и успешно памћење и трајно усвајање знања и вештина код ученика. У зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем, процена могућих последица и др.

Наставник, поред тога што креира своја предавања, осмишљава и планира на који начин ће се ученици укључити у образовно-васпитни процес. Није битно да ли је ученичка активност организована као индивидуални рад, рад у пару, малој или великој групи, као радионица или домаћи задатак, већ колико и како „уводи” у прошле догађаје, односно колико подстиче ученике да се дистанцирају од садашњости и сопственог угла гледања.

Да би схватио догађаје који су се догодили у прошлости, ученик мора да их оживи у свом уму, у чему велику помоћ пружа употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације, као и обиласци културно-историјских споменика и посете установама културе). Коришћење историјских карата је изузетно важно јер оне омогућавају ученицима не само да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, већ им и помажу да прате промене на одређеном простору кроз време.

Настава историје има утицаја и на развијање језичке и говорне културе (беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика. Наравно, потребно је да се све речи и појмови који су непознати или недовољно добро познати ученицима прецизно објасне. Где год је то могуће, пожељно је избегавати појмове високог

нивоа апстрактности. Како немају сви ученици једнак дар за вербално изражавање, наставник ће позитивно вредновати када се ученик добро сналази на историјској карти, поставља промишљена питања или вешто аргументује у дискусији, чак и онда када је његово изражавање, посматрано по броју речи, сиромашно.

У раду са ученицима неопходно је имати у виду интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености биолошких, географских, економских и културних услова живота човека кроз простор и време. Такође, пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано знање историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина. У настави треба што више користити задатке који захтевају примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемских ситуација.

Постоји природна веза историје са другим обавезним и изборним наставним предметима (*географија, српски језик, ликовна култура, музичка култура, народна традиција, свакодневни живот у прошлости, верска настава, трајанско васпитање...*) и зато је пожељна сарадња између предметних наставника, која се може остваривати на различите начине (редовна настава, додатни рад, слободне активности, излети и екскурзије...).

Програм се остварује уз уважавање Образовних стандарда за крај обавезног образовања и нивоа знања који су у њима дефинисани (основни, средњи и напредни ниво).

3. ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА КРАЈ ОБАВЕЗНОГ ОБРАЗОВАЊА ИСТОРИЈА

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу.

1.1. ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ

У области **ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ** ученик/ученица:

- ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице
- ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода
- ИС.1.1.3. зна поделу на праисторију и историју
- ИС.1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости
- ИС.1.1.5. уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости
- ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације
- ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје
- ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје
- ИС.1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје
- ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

1.2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ

У области **ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ** ученик/ученица:

- ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч
- ИС.1.2.2. препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама
- ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике
- ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда
- ИС.1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми табеле
- ИС.1.2.6. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми графика
- ИС.1.2.7. зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче
- ИС.1.2.8. препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу.

2.1. ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ

У области **ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ** ученик/ученица:

- ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом
- ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје
- ИС.2.1.3. препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје
- ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости
- ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји
- ИС.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје

2.2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ

У области *ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ* ученик/ученица:

- ИС.2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора
- ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора
- ИС.2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора
- ИС.2.2.4. уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену
- ИС.2.2.5. препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу.

3.1. ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ

У области *ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ* ученик/ученица:

- ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)
- ИС.3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту
- ИС.3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје
- ИС.3.1.4. разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне, опште историје
- ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости
- ИС.3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

3.2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ

У области *ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ* ученик/ученица:

- ИС.3.2.1. уме да изврши селекцију историјских извора
- ИС.3.2.2. уме да анализира и процени релевантност историјског извора
- ИС.3.2.3. уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора
- ИС.3.2.4. уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора)
- ИС.3.2.5. уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави)
- ИС.3.2.6. уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву
- ИС.3.2.7. уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности (манипулација, пропаганда, стереотип...)

4. ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈА У РАДУ СА ДЕЦОМ СА СМЕТЊАМА У НАПРЕДОВАЊУ У РЕДОВНОЈ ШКОЛИ¹

ПОРЕМЕЋАЈИ АУТИСТИЧКОГ СПЕКТРА

ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Аутизам је развојни поремећај који се испољава до треће године живота. Тежина клиничке слике варира од најтежих манифестација аутизма до сасвим дискретних форми аутистичког понашања. Зато и говоримо о поремећајима аутистичког спектра.

Ма колико се међусобно разликовали, сви поремећаји аутистичког спектра имају неке заједничке карактеристике: поремећај социјалних интеракција, поремећај комуникације и стереотипије у понашању.

ПОРЕМЕЋАЈ СОЦИЈАЛНИХ ИНТЕРАКЦИЈА

Деца са аутизмом често немају потребу да остваре контакт са другим особама или се, пак, социјални контакт остварује само да би се задовољиле властите потребе. Дете које је повређено, уплашено или тужно, неће тражити утеху од друге особе, нити ће покушати да са другом особом подели своје задовољство. С друге стране, деца са аутизмом углавном не препознају емоције других људи. Контакт погледом је обично површан и краткотрајан, пре свега због тога што дете са аутизмом не уме да прочита емоцију са лица друге особе. Многа правила социјалног живота, почев од оних најлакших, па све до најкомплекснијих, особе типичног развоја усвајају спонтано, без икакве формалне обуке. За децу са аутизмом, неписана правила социјалног функционисања представљају велику загонетку која се може само делимично решити упорним и систематским радом.

ПОРЕМЕЋАЈ КОМУНИКАЦИЈЕ

Нека деца са аутизмом уопште не говоре. Код ове деце не јавља се ни гест као спонтани покушај да се надомести недостатак вербалне комуникације. У многим случајевима, развија се говор који нема комуникативну функцију. Често се у говору запажају: бизарна модулација гласа, ехолалија (понављање туђих речи), неологизми (измишљене речи), идиосинкразије (говор специфичан само за ту особу), неправилна употреба личних заменица (о себи говоре у трећем, а често и у другом лицу)... Изразити су поремећаји прагматике, чак и код деце са високофункционалним аутизмом, која имају развијену вербалну комуникацију. Они се испољавају на различите начине: дете не уме да одреди адекватну удаљеност од саговорника; да прилагоди интензитет и модулацију гласа социјалним захтевима; да препозна када би требало да ћути а када да говори; да одреди колико би дуго требало да говори о одређеној теми; да препозна комуникационе намере саговорника итд. Деца са аутизмом, осим у ретким случајевима, не разумеју идиоме, фразе и сарказам у говору. Њихово разумевање говора је буквално.

СТЕРЕОТИПИЈЕ У ПОНАШАЊУ

Деца са аутизмом често су заокупљена бојом, мирисом, текстуром, вибрацијом и другим карактеристикама предмета који су небитни за њихово функционисање. Понекад имају ритуале који могу бити везани за било који аспект живота: исхрану, облачење, успављивање... Углавном имају отпор према променама. Многа деца са аутизмом имају стереотипне покрете телом или деловима тела (лепршање рукама, клаћење, љуљање, увртање

¹ Из приручника за наставнике *Индивидуализација у раду са децом са сметњама у напредовању у редовној школи* проф. др Ненада Глумбића и Љиљане Вдовић, Едука, Београд, 2012.

прстију, ход на врховима прстију итд.). Деца са високофункционалним аутизмом могу имати уска, ограничена и необична интересовања. Тако се дешава да ученик нижих разреда основне школе одлично познаје возове, пилоне или неке врсте животиња, а да при томе има отпор према већини наставних садржаја који се обрађују у школи.

ОСТАЛИ ПОРЕМЕЋАЈИ

Осим наведених, ученици са аутизмом могу имати и бројне друге поремећаје који на различите начине утичу на њихово образовање.

Поремећаје аутистичког спектра карактерише учестала појава сензорних абнормалности. Оне се најчешће испољавају: у облику сензорне преосетљивости, када обични звуци и додири изазивају бол и друге непријатне сензације; у виду снижене осетљивости појединих чула; у виду немогућности да се јасно идентификује извор звука и да се занемари позадинска бука; у облику снижене толеранције на дуготрајно излагање сензорним стимулусима итд.

Аутизам се може комбиновати са било којим нивоом интелектуалног функционисања, од најтежих форми интелектуалне ометености до просечних или чак натпросечних интелектуалних способности.

Код деце са аутизмом и тежим облицима интелектуалне ометености може се очекивати и не тако ретка појава епилептичних напада који су изузетно ретки код деце са високофункционалним аутизмом.

У овој последњој категорији, пак, честа је моторичка неспретност, која се може испољити и неким обликом диспраксије. Један од облика диспраксије код деце школског узраста јесте и поремећај рукописа – дисграфија.

ПЕДАГОШКЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ

На основу доброг познавања природе аутистичког поремећаја, могуће је осмислити извесна упутства за образовно-васпитни рад са овом популацијом. Међутим, ниједно упутство не би требало схватити као рецепт који би се могао применити на сваку појединачну ситуацију и на свако дете са аутизмом. Наставницима се саветује да пажљиво прочитају општа упутства за прилагођавање образовно-васпитног рада деци с поремећајима аутистичког спектра, а да све недоумице разрешавају уз консултацију са дефектологом.

1. Обезбедите структуриран ритам дана

Деца са аутизмом не умеју да организују и користе слободно време на продуктиван начин. Зато им је потребно обезбедити високоструктуриран ритам дана, и код куће и у школи. Потребно је да се установи одређена рутина које ћемо се придржавати што је више могуће. Једном установљена рутина пружа детету са аутизмом утеху и сигурност.

2. Користите визуелну подршку

За многу децу са аутизмом слике имају много већи значај у преношењу порука него речи. Зато користите визуелну подршку кад год је то могуће. Ако ученику дајете вербални налог који он не разуме, престаће да вас слуша. Слика ће му помоћи да остане у контакту са вама. Потребно је, наравно, да дете разуме значење одређене слике. Зато би слике требало да буду сасвим реалистичне, без непотребних детаља и карикатура. Уколико дете не разуме слику, можете користити фотографије или тродимензионалне објекте. Када дете овлада одређеном активношћу, визуелна подршка се смањује, а некада и сасвим укида. Визуелна подршка је посебно значајна приликом стварања распореда.

3. Направите распоред активности

Добро структуриран ритам дана уз адекватну визуелну подршку најбоље се може остварити креирањем визуелних распореда. Визуелни распореди омогућавају деци са аутизмом да предвиде редослед активности, да боље усмере пажњу и да се осећају сигурном. Најбоље би било да се направи један општи визуелни распоред, који би служио за структурирање активности у току једног школског дана, и низ специфичних визуелних распореда који се односе на конкретне активности у току једног школског часа или неке ваннаставне активности.

Како да направимо општи визуелни распоред? Потребно је да прво изаберемо слике, фотографије или симболе са одређеним значењем. На пример, цртеж или фотографија лопте може да означава игру у школском дворишту. Визуелна средства треба пластифицирати јер ће се користити током дужег временског периода. Дете треба да научи значење одређеног симбола. То се постиже дуготрајном, доследном и свакодневном употребом истих симбола у идентичним околностима. Иако симболи могу бити поређани на једном листу папира, много је ефикасније да се у прављењу визуелних распореда користи чичак-трака. Чичак-трака треба да се постави на јасно видљиво и лако доступно место, нпр. на унутрашњу страну врата учионице. Боја чичак-траке треба да се јасно разликује од боје коришћених симбола. Сlike које означавају главне активности у школи поређамо на чичак-траку одозго надолу. Нпр. можемо имати слику која се односи на час математике, затим слику која означава мали одмор, слику која се односи на час матерњег језика, слику за активност у школском дворишту итд. Испод сваке слике треба да буде и словима назначена активност. У већ наведеном примеру са лоптом, на дну пластифициране картице на којој је фотографија лопте написаћемо „игра у дворишту“. Картице се увек ређају тако да се између појединачних слика види чичак-трака у дужини од око 5 цм. На дну чичак-траке прави се цеп или сандуче у које ће се картице са симболима одлагати када одређена активност буде завршена. У близини визуелног распореда не би требало да буде других визуелних средстава.

На почетку сваког радног дана доведемо ученика до места на коме се налази визуелни распоред и укратко испричамо шта ћемо радити тога дана. Задржимо се на првој картици и кажемо шта та картица представља. Затим скинемо картицу са чичак-траке и однесемо је до места где ће се обавити одговарајућа активност. Када активност буде завршена, заједно са дететом одлажемо картицу у цеп или у кутију на дну чичак-траке, а затим узимамо следећу картицу и са њом поступамо на идентичан начин.

Овај поступак се, у зависности од способности детета, може донекле модификовати. За децу ненавиклу на визуелне распореди некад ће бити потребно да се и на месту на коме се обавља активност налази симбол те активности. С друге стране, деци која су извежбана у коришћењу визуелних распореда биће довољно да распоред дневних активности буде написан у свесци. Ако ученик уме да чита, распоред се може организовати у форми чек-листе, тако да ученик може да штиклира сваку активност која је завршена. Важно је да се визуелни распореди користе упорно, без обзира на то што нам се можда чини да дете не разуме њихово значење.

За децу која не говоре и не разумеју налоге, користите стварне предмете у циљу антиципације следеће активности. На пример, десетак минута пре часа физичког васпитања дајте им да држе малу гумену лопту; ако одлазе кући колима, неколико минута пре поласка дајте им аутомобил играчку. Понављајте ове активности свакодневно користећи увек исте предмете.

Помоћу визуелних распореда може се организовати и било која друга активност: овладавање одређеном вештином, учење неког садржаја или израда домаћих задатака. Приликом израде домаћих задатака, важно је да ученик унапред зна колико ће нека активност трајати. Ако, на пример, треба да напише три реда неког слова, потребно је да му се да свеска у којој је на почетку сваког од три реда написано по једно слово. Родитељи треба да направе визуелни распоред у коме ће се наизменично смењивати картице са словом (три картице за сваки ред) и картице које означају награду која ће уследити након сваког исписаног реда.

4. Наградите дете

Ако се одлучите да помоћу визуелног распореда подучавате ученика са аутизмом, једна од картица морала би да се односи и на награду. Награда се добија као резултат успешно изведених активности. Она се може користити и за поткрепљивање социјално пожељног понашања. У избору награде руководимо се жељама самог детета. За неко дете ће адекватну награду представљати „смајли“, жетон или балончић, док ће за неко друго дете функцију награде имати комадић омиљене хране или краткотрајно обављање омиљене активности.

5. Говорите конкретно и јасно

Говорите јасно. Не користите сувишне речи. Уместо да кажете: „Данас је прилично хладно. Не би било лоше да обучеш јакну када будемо ишли у шетњу“, једноставно реците: „Обуци јакну“. Питајте ученика шта сте рекли да бисте проверили да ли вас је разумео. Немојте користити идиоме. Ако кажете детету да се „претвори у уво“, можете очекивати само две реакције: дете не разуме шта сте изговорили или, пак, добија панични напад јер нити зна како да се претвори у уво, нити жели да постане уво. Избегавајте иронију и сарказам. Вашу иронично изговорену опаску да уживате када дете лупа вратима, ученик са аутизмом схватиће буквално. Иако вам то не изгледа учтиво, радије кажите: „Дај ми књигу“, него „Да ли би могао да ми даш књигу?“ Ако ваш налог није експлицитан, дете са аутизмом помислиће да га питате да ли он може (тј. има способност) да вам да књигу. Ако нудите избор, нека ваша понуда буде што конкретнија. „Да ли би волео да црташ црвеном или плавом оловком?“ много је боља опција него питање: „Којом би бојицом волео да црташ?“ Имајте у виду да деца са аутизмом боље реагују на визуелну него на слушну информацију. Према томе, ако дете уме да чита, добро би било да му напишете своје захтеве.

6. Преусмерите стереотипе

Ограничена интересовања, стереотипије и ритуали саставни су део клиничке слике аутизма. Извесни стереотипи у понашању никада неће нестати. По правилу, стереотипије не треба забрањивати већ преусмеравати. То је могуће само ако детету понудимо другу активност, врло сличну његовом стереотипу, која ће имати социјално прихватљиву форму. Дешава се, на пример, да дете хода тачно одређеном путањом по учиниоци. Можемо да направимо од итисона кружне облике које ћемо поређати у непосредној близини његове путање и тражити да хода газећи по кружним формама. Ако дете има неки стереотипни покрет телом, можемо осмислити игру у којој ће се тај покрет користити у комбинацији са неким другим, сличним покретом. Овакве активности се могу лепо уклопити у наставу физичког или музичког васпитања. Ако у току одређеног часа немамо могућности за реализацију наведених активности, евентуалну појаву стереотипија треба игнорисати.

Нека деца имају отпор према променама, а свака промена рутине изазива страх. Ако нашу уобичајену активност у дворишту морамо да изменимо због лошег времена, онда би што пре у визуелном распореду требало заменити картице како би се дете навикло на новонасталу ситуацију. У извесним случајевима, деца са аутизмом пружају отпор према променама које су свакодневне и које чине саставни део школских активности, као што је одлазак у фискултурну салу. У том случају потребно је да више пута у току претходног часа кажемо да ће следећи час бити одржан у фискултурној сали прецизирајући колико је времена остало до завршетка часа. Нпр. можемо рећи да за десет (пет, три...) минута почиње час физичког. Иако деца са аутизмом често немају концепт метричког времена, свакодневним понављањем наведених активности постепено се навикавају на правилну употребу термина којима се одређује трајање. Оријентација у времену лакше ће се постићи ако користимо тајмере или пешчане сатове. Уколико је дете изразито анксиозно приликом преласка из једне у другу просторију, треба му дозволити да са собом понесе омиљену играчку или неки други предмет за који је нарочито везано.

Ако ученик са аутизмом има уска и ограничена интересовања, њих би требало искористити као потенцијал за усвајање наставних садржаја из различитих предмета. Ако је, на пример, ученик фасциниран животињама и ако има снажан отпор према математици, онда ћемо таблицу множења обрађивати задацима следећег типа: „Ако у седам кавеза има по три мајмуна, колико има укупно мајмуна?“ На сличан начин могу се обрађивати граматика, ликовно васпитање итд.

Повремено се ученику са аутизмом могу дозволити омиљене активности у форми награде или као део процеса учења. Тада се, међутим, суочавамо са проблемом временског ограничавања такве активности. Због тога је потребно да се одреди правило у погледу трајања одређене активности. Добро је да дете у сваком тренутку зна колико му је преостало времена за омиљену активност. То се постиже употребом тајмера који визуелно приказују проток времена. Иако су врло једноставни уређаји, тајмере је понекад тешко набавити у нашој средини. Уместо тога, могу се користити пешчани сатови различите величине.

7. Поставите јасна социјална правила

Деца са аутизмом не поштују ни најосновнија правила понашања. Имајте у виду да се не ради о невоспитању, већ о неразумевачу социјалних правила. Ако ученик са тежим обликом аутизма не показује интересовање за друге особе, потребно је да га постепено укључимо у интерактивну игру. То је најбоље учинити на часу физичког васпитања тако што ћемо организовати наизменичне активности. Деца са високофункционалним аутизмом имају већи капацитет за разумевање социјалних правила, али их не могу усвојити спонтано. Корисно средство за прихватање правила понашања јесу тзв. социјалне приче. Ове приче се пишу за сваку конкретну ситуацију, а могу бити презентоване и у сликовној форми. У причи се описује одређена ситуација, како се протагонисти приче осећају и шта би се могло десити.

8. Помозите ученику са аутизмом да се избори са сензорним проблемима

Деца са аутизмом не могу да игноришу небитне сензорне стимулусе и да разликују важније и мање важне информације. Зато је потребно да са плафона уклоните све висеће елементе, а са зидова и панела све цртеже, графиконе и друге визуелне садржаје који се не користе свакодневно. Алтернативно, визуелна средства се могу прекрити и приказивати само када је то неопходно. Учиниоца не би требало да буде у непосредној близини улице. Ученик са аутизмом треба да седи у предњем делу учионице, удаљен и од прозора и од врата, како би опажао што мање непотребних стимулуса. Сто за којим седи дете не би требало да буде обојен јарким бојама. На столу треба да се налази само оно што је тренутно потребно за рад.

Нека деца са аутизмом изузетно су осетљива на звукове одређене фреквенције. Ова деца најчешће покривају уши рукама. Ако дете виче или на други начин прави галаму, могуће је да му смета околна бука коју покушава да маскира звуцима које само производи. Оваквој деци треба дозволити да се привремено изолирају. У ту сврху се могу користити ниски паравани, који не заузимају много простора, слушалице и антифони. Ако се дете плаши одређеног звука (нпр. дела неке песме), можете снимити такву песму и пуштати је сваког дана тако што ћете интензитет тона подесити испод границе чујности, постепено га појачавајући до прихватљивог нивоа.

Деца са аутизмом могу имати снажне негативне реакције на трепћуће светло. Ако сте убеђени да светло не трепери, вероватно грешите. Реч је о томе да ни ви ни друга деца не можете опазити оно што опажају нека деца са аутизмом. Да бисте избегли треперење светла, користите увек нове сијалице, избегавајте употребу флуоресцентног светла, а уместо компјутера користите лаптоп. Посаветујте родитељима да затраже савет офталмолога у вези са евентуалном куповином ИРЛЕН наочара са обојеним филтерима. Ако дете уме да пише, избегавајте папир интензивно жуте боје. Бели папир, који се у нашим школама најчешће користи, такође није најбоље решење за децу са аутизмом. Уместо тога користите сиви, светлоплави или светлосзелени папир.

Нека деца са аутизмом не подносе поједине тактилне стимулусе. Уверите се да им не смета текстура одеће или наставног средства. Не додирујте их.

Извесни облици понашања (љуљање, окретање у круг, пењање по столовима, повишена покретљивост итд.) упућују на могућност да је детету са аутизмом потребна интензивнија сензорна стимулација. Овој деци је потребно дозволити да повремено учествује у моторичкој активности, најбоље у виду награде за извршени задатак. Осим тога, детету које је стално у покрету потребно је дозволити да носи испуњени прслук, будући да снажан притисак обезбеђује неопходну стимулацију. Ношење испуњеног прслука требало би ограничити на временски интервал од двадесет минута. Искористите часове физичког васпитања за стимулацију љуљањем. Дете може да се љуља на љуљашци или на великим лоптама за пилатес лежећи на стомаку, при чему масирамо леђа кружним покретима у смеру казаљке на сату. Нека деца ће уживати ако их увијемо у струњачу и благо котрљамо. Искуство показује да се током љуљања и лежања у струњачи боље учи говор него током уобичајених активности у учионици.

9. Укључите друге ученике у систем подршке

Осталој деци из разреда објасните зашто се ученик са аутизмом понаша на одређени начин. Мотивишите их да учествују са њим у интерактивној игри. Искористите прилику када се организује излет или нека друга ваннаставна активност да одредите децу која ће бити задужена да помажу детету са аутизмом. Деца се бирају само ако се добровољно пријаве. Посебно ћете истаћи њихову улогу ако им доделите неки беџ или траку са натписом који указује на њихову функцију. Тиме, не само да помажемо детету са аутизмом, већ и код осталих ученика развијамо одговорност, толеранцију и самопоштовање. Посаветујте се са дефектологом у вези са формирањем „круга пријатеља“ и других облика вршњачке подршке.

ИЗБОР ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА ЗА ДЕЦУ СА ПОРЕМЕЋАЈИМА АУТИСТИЧКОГ СПЕКТРА

Ученик са аутизмом који има очувану интелигенцију и релативно добре комуникационе способности, моћи ће да усваја наставне садржаје као и деца из опште популације под условом да се обезбеди висок степен индивидуализације наставе. Уколико се индивидуализацијом наставе чак ни на основном нивоу не могу постићи одговарајући образовни ефекти, потребно је приступити изради индивидуалних образовних програма. Посебан изазов за наставнике представљају ученици са тешким облицима аутизма. Са њима се често ништа не ради или се, пак, прави прећутни договор између наставника и родитеља да ће се прелазна оцена „зарадити“ механичким усвајањем основних чињеница (формула, образаца, закона...). Огромна енергија уложена у механичко памћење непотребних садржаја може се целисходније искористити прилагођавањем прописаних образовних стандарда. Никада не инсистирајте на томе да ученици са аутизмом меморишу садржаје који су изван способности њиховог разумевања. Ако дете са аутизмом никада не научи да пише или да чита, ви за то нисте одговорни. Уколико, пак, приморавате дете са аутизмом, које нема одговарајуће когнитивне способности, да пише или да чита, бићете одговорни за могуће последице таквих активности.

Избор активности, понуђених у опису образовних стандарда, треба заснивати на познавању конкретног ученика са аутизмом. Отуда наведено решење треба схватити само као могући предлог за избор образовних стандарда који се могу примењивати у раду са децом са аутизмом.

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА КРАЈ ОБАВЕЗНОГ ОБРАЗОВАЊА

Деца са високофункционалним аутизмом могу имати изразите потешкоће у остваривању појединих захтева са основног нивоа образовних стандарда, а да при томе у неким другим областима достижу напредни ниво знања, вештина и умења. Избор образовних стандарда за ову децу зависиће од индивидуалних профила њихових капацитета и ограничења. Много је већи изазов избор адекватних образовних стандарда за децу са аутизмом која немају очуване интелектуалне способности. На базичном нивоу образовних стандарда описана су темељна знања и вештине неопходни за сналажење у животу и за наставак школовања. Сасвим је извесно да многа деца са аутизмом не могу да достигну стандарде основног нивоа, па је потребно извршити њихов избор. Од наставника се очекује да, приликом избора предложених стандарда, има у виду сасвим конкретног ученика. Отуда напомене које следе треба разумети само као опште упутство приликом избора образовних стандарда за децу са аутизмом. Наставник одређеног предмета који закључи да ученик не може да достигне ниједан од предложених образовних стандарда за крај обавезног образовања, треба да изабере образовне стандарде обухваћене првим циклусом образовања.

Друштвене науке

Особе са аутизмом очуваних интелектуалних способности обично су врло заинтересоване за чињенице, тако да нека деца са Аспергеровим синдромом могу изузетно добро познавати појмове, догађаје и личности из националне и опште историје. Упркос понекад супериорном познавању чињеница, ова деца немају аналитичке вештине потребне за тумачење историјских догађаја. Такви ученици не могу, на пример, разумети да одређене појаве могу различито да се тумаче. У савладавању наставног градива посебну пажњу треба да поклањамо историјским информацијама датим у форми историјске карте, табеле или графикана. С друге стране, ученици са типичним аутизмом, снижених интелектуалних способности, имају значајна ограничења у способности разумевања историјских догађаја. Неки од ових ученика моћи ће да препознају и именују фотографије знаменитих историјских личности и да препознају историјски догађај на основу презентованог визуелног садржаја (макете, документарног снимка, играног филма и сл.). Ако ученик не може да усвоји знања базичног нивоа, приступа се изради индивидуалних образовних програма.

БЛАЖЕ СМЕТЊЕ У МЕНТАЛНОМ РАЗВОЈУ

ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

У овој публикацији под блажим сметњама у менталном развоју подразумевамо стање лаке интелектуалне ометености. Сваки облик интелектуалне ометености карактеришу значајна ограничења у интелектуалном функционисању и адаптивном понашању. Наведена ограничења настају у развојном периоду, тј. до 18. године живота. Највећи број деце са интелектуалном ометеношћу има блаже сметње у менталном развоју. Ова деца имају успорен развој когнитивних, говорно-језичких, моторичких и социјалних способности, што у многим случајевима постаје очигледно тек у млађем школском узрасту. Деца са лаком интелектуалном ометеношћу имају исте физиолошке, емоционалне и социјалне потребе као и сва друга деца. Међутим, ова деца ступају у животну утакмицу са лошије развијеним адаптивним способностима од вршњака из опште популације. Многе карактеристике ученика са блажим сметњама у менталном развоју могу се разумети само унутар друштвеног контекста. Приликом навођења заједничких карактеристика ове деце треба имати на уму да је реч о изузетно хетерогеној популацији. Стога је нереално очекивати да ће се свако појединачно дете уклопити у општи приказ лаке интелектуалне ометености који наводимо у овом тексту.

КОГНИТИВНИ РАЗВОЈ

Деца са лакоом интелектуалном ометеношћу пролазе кроз исте фазе сазнајног развоја као и деца из опште популације, али нешто споријим темпом. Осим тога, ова деца не достижу највише нивое формалних логичких операција. Њихово је мишљење конкретно тако да се радије фокусирају на очигледне карактеристике предмета, појава или бића него на нека мање видљива, апстрактна својства. Из истих разлога, ова деца ће лакше разумети актуелна догађања него догађаје из прошлости или хипотетичке ситуације у будућности.

ПАЖЊА

Ученици снижених интелектуалних способности, по правилу, имају краткотрајну пажњу. Неуспех у учењу, бар једним делом, може се објаснити и тиме што деца не поклањају довољно пажње постављеном задатку. Осим тога, ова деца имају и мањи обим пажње, тј. не могу истовремено да обрате пажњу на већи број релевантних стимулуса. Некада усмеравају пажњу на мање битне аспекте задатка, занемарујући при томе најважније информације.

ПАМЋЕЊЕ

Деца са лакоом интелектуалном ометеношћу тешко памте нове информације, а већ запамћене релативно брзо заборављају. Основни проблем ове деце јесте недостатак ефективне стратегије упамћивања. Посебно тешки за упамћивање јесу ментално и језички захтевни задаци.

ГОВОР И ЈЕЗИК

Деца са блажим сметњама у менталном развоју имају успорен, а у неким случајевима и атипичан, говорно-језички развој у области артикулације, семантике, синтаксе и прагматике. Артикулациона одступања могу се испољити у облику омиције (изостављања гласова), супституције (замене једног гласа другим стандардним гласом) или дисторзије (измењене артикулације гласа као у случају „котрљајућег р“). На плану семантике, најизразитији проблеми односе се на ограничен вокабулар и недовољно познавање лексичких односа између речи. Синтаксичке конструкције могу бити врло специфичне, у складу са когнитивним функционисањем појединца. Највеће проблеме ова деца имају у домену прагматике, тј. правилног разумевања и употребе говора у социјалном контексту.

МОТИВАЦИЈА

Ако нека особа мисли да су за све успехе и неуспехе у њеном животу одговорни судбина, случај или други људи, кажемо да таква особа има спољашњи локус контроле. Насупрот томе, особе са унутрашњим локусом контроле сматрају да је највећи број позитивних и негативних догађаја у њиховом животу резултат њихове властите активности. Мала деца, без изузетка, имају спољашњи локус контроле. Сазревањем, она постају свесна последица својих активности. Деца са лакоом интелектуалном ометеношћу задржавају спољашњи локус контроле. То се испољава у претераном ослањању на друге особе, у сталном очекивању неуспеха и у неприхватању одговорности за властито понашање.

ПРОБЛЕМИ У ПОНАШАЊУ

Деца са лакоом интелектуалном ометеношћу често се сусрећу са неразумевашем и неприхватањем унутар вршњачке групе. Услед искуства неуспеха и недовољно развијених адаптивних способности, ова деца се често повлаче из социјалних интеракција или их остварују на неприкладан начин. Проблеми у понашању могу да настану због тога што дете не прави разлику између адекватних и социјално неприхватљивих облика понашања, као

реакција на фрустрацију због неуспеха у школи или због тога што је дете научено да привлачи пажњу других ученика који га охрабрују да се понаша на непримерен начин. Осим тога, нека деца са лаком интелектуалном ометеношћу имају тзв. дуалне дијагнозе, односно придружене психијатријске болести, које значајно утичу на њихово понашање и социјалну адаптацију.

ПЕДАГОШКЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ

Карактеристике ученика са блажим сметњама у менталном развоју изискују прилагођавање приступа у наставном раду. Педагошке импликације су наведене оним редом којим су описиване њихове опште карактеристике.

КОГНИТИВНИ РАЗВОЈ

Когнитивни развој не зависи само од личности и активности појединца, већ и од његовог окружења. Интелектуалну ометеност не можемо „излечити“, али можемо обезбедити повољне околности за учење у складу са дететовим потребама и могућностима. Наш је задатак да препознамо на ком се развојном нивоу налази ученик и да задатке прилагодимо његовим сазнајним способностима.

С обзиром на природу мишљења, увек треба користити конкретна наставна средства. Придржавајте се принципа очигледности, али имајте у виду то да превелик број наставних средстава такође омета процес учења. Апстрактне концепте треба преносити у мањем обиму, повезујући их са конкретним примерима. Научене садржаје увек треба повезивати са животним потребама ученика, са његовим искуством и могућностима њихове примене. Постављени циљеви морају бити краткорочни, а награде за успешно изведену активност тренутне.

ПАЖЊА

Задатак треба да буде презентован тако што ће се ученику предочити ограничен број стимулуса. Из задатка уклањамо све оне информације и стимулусе који су небитни за његово решавање. Ученику усмеравамо пажњу на најважније податке, критичне за решавање задатка. Охрабрујемо и подстичемо ученика да одржи пажњу на задатку, краткотрајним додиром или речима у императивном облику (пази, види, стани, спреми се...). Тежину задатака постепено повећавамо.

ПАМЋЕЊЕ

Ученици из опште популације спонтано организују информације како би их лакше упамтили. Деци са лаком интелектуалном ометеношћу можемо помоћи тако што ћемо груписати објекте које опајају и које би требало да упамте. Груписање може бити просторно (објекти који припадају некој класи сврставају се у скупове са јасно ограниченим линијама) или временско (прво се приказују објекти једне категорије, а затим се, после краће паузе, приказују објекти друге категорије).

Најчешћа грешка коју наставници праве јесте да ученику са интелектуалном ометеношћу презентују велики број информација у кратком временском периоду. Ученик може да упамти мањи број података, под условом да се информација више пута понови и илуструје конкретним примерима. Затражите од ученика да понови шта сте рекли или да, са неколико речи, опише кључне елементе научног садржаја. Помозите ученику да повеже новостечену информацију са властитим искуством (нпр. „Видиш, девојчица из ове приче зове се Маја, баш као што се и твоја сестра зове Маја“). Уверите се да ученик разуме оно што би требало да упамти.

ГОВОР И ЈЕЗИК

Уколико ученик има било који поремећај говора и језика, затражите помоћ логопеда. Користите једноставне речи. Прилагодите своје излагање могућностима ученика. Повремено проверавајте да ли ученик разуме оно о чему говорите. Током излагања наставних садржаја користите макете, цртеже и слике. Избегавајте метафоричке изразе, идиоме и фразе. Реченице би требало да буду кратке. У раду са млађом децом користите увек исте термине уз постепено увођење синонима.

МОТИВАЦИЈА

Познато је да ништа не успева тако добро као успех. Ако ученик има нагомилано искуство неуспеха, престаће да се труди. Да би ученик са лакоћом интелектуалном ометеношћу био мотивисан за учење, морате му пружити шансу да успешно изврши задатак. У почетку постављајте само оне задатке за које сте сигурни да ће их ученик са лакоћом извршити. Ученика треба јавно похвалити за сваки тачан одговор и за сваки тачно извршени задатак. Од наставника се не очекује да похваљује ученика без икаквог разлога, већ да ствара ситуације у којима ће постојати разлог да га похвали. Тек када ученик стекне самопоуздање, можемо га научити како да реагује на неуспех.

ПРОБЛЕМИ У ПОНАШАЊУ

Наставник треба да делује превентивно како ученик са интелектуалном ометеношћу не би испољио проблеме у понашању. Од почетка школовања треба неговати пријатну разредну атмосферу. Вршњачка едукација и други облици сарадничког учења имају позитиван утицај на прихваћеност деце са блажим сметњама у менталном развоју. Индивидуализован приступ овим ученицима омогућава им да стекну позитивна искуства у процесу учења. Тиме се развија њихово самопоуздање што умањује могућност појаве социјално неприхватљивих облика понашања. Непримерено понашање ових ученика често се погрешно тумачи. Импулсивност може бити резултат емоционалне незрелости а не свесне намере да се крше одређене норме понашања. Директан стил комуникације, коришћење колоквијалних израза и привлачење негативне пажње чести су код деце која потичу из одређених супкултурних слојева, као и код ученика који немају довољно развијене социјалне вештине. Наставник треба да затражи помоћ дефектолога у процесу креирања програма за развој социјалних вештина. Евентуална појава бизарног понашања могла би да укаже на дуалну дијагнозу, када се препоручује саветовање са дејим психијатром.

ИЗБОР ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА ЗА ДЕЦУ СА БЛАЖИМ СМЕТЊАМА У МЕНТАЛНОМ РАЗВОЈУ

Основни ниво знања, вештина и умења требало би да постигне најмање 80 одсто ученика. Треба имати у виду то да знања са основног нивоа нису увек мање сложена од знања са средњег или напредног нивоа. То се дешава због тога што су базичним нивоом обухваћена и нека темељна знања, неопходна за сналажење у животу, без обзира на ниво њихове сложености. Очекује се да би таквим фундаменталним знањима требало да овладају готово сва деца, укључујући и ону са лакоћом интелектуалном ометеношћу. Захтев да знање буде повезано са реалним животним ситуацијама посебно је значајан за децу снижених интелектуалних способности. У процесу избора образовних стандарда увек би требало имати на уму применљивост знања.

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА КРАЈ ОБАВЕЗНОГ ОБРАЗОВАЊА

Очекује се да ће готово сви, а најмање 80 одсто ученика, постићи основни ниво образовних стандарда за крај обавезног образовања. Ученици са лаком интелектуалном ометеношћу често не достижу ни основни ниво образовних стандарда. У овом тренутку не постоје формулисани стандарди четвртог нивоа који би били прилагођени деци са когнитивним тешкоћама. Зато је потребно да се изврши избор међу постојећим стандардима. Никако не треба захтевати да ученик меморише податке или да ствара псеудопојмове како би привидно достигао задати ниво знања. Увек се треба враћати на стандарде предвиђене за крај првог циклуса обавезног образовања. Ученик са лаком интелектуалном ометеношћу треба да усвоји темељна знања, вештине и умења на крају основне школе, а то ће бити могуће само ако добије употребљиво знање у складу са својим могућностима. Понуђени избор образовних стандарда базичног нивоа треба разумети само као општи предлог који ће сваки наставник додатно конкретизовати у складу са могућностима и образовним потребама ученика који има блаже сметње у менталном развоју.

Друштвене науке

Ученик са блажим сметњама у менталном развоју може да именује и да разликује основне временске одреднице; да именује мањи број значајних појава из националне и опште историје; да на основу сликовних историјских извора препозна одређену историјску појаву, догађај или личност, као и да препозна једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике.

ХИПЕРКИНЕТИЧКИ СИНДРОМ (ХИПЕРАКТИВНОСТ)

ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Хиперкинетички или хиперактивни синдром са поремећајем пажње (АДХД) најчешћи је ментални поремећај код деце. Јавља се као последица неравнотеже између одређених хемијских супстанци у мозгу. Неравнотежа између ових супстанци може значајно да утиче на понашање детета, расположење, размишљање и пажњу. Поред детета, последице осећа и породица, у којој се јавља значајно повећан ниво стреса, као и учестала депресија.

Хиперкинетички поремећај са поремећајем пажње присутан је код три до десет одсто школске деце, а три пута је чешћи код дечака него код девојчица. Јавља се у првим годинама живота, а дијагностикује се најчешће при поласку детета у школу.

Дете са овим проблемом у сталном је покрету, узнемирено је, са изразито краткотрајном пажњом. Не може да истраје у започетим активностима. Прекида још незавршену активност како би отпочело нову, па и њу напустило недовршену. Хиперактивно дете би све да види, да додирне, привуче. Све што чује – оно би да види, без икакве селекције или скале вредности која би неким садржајима дала предност а неке занемарила. И најмањи шум или догађај привлачи дететову пажњу и одвлачи га од задате активности. Дете са хиперактивним проблемом не успева да прати упутства и не сналази се у групи и групним правилима. Није свесно свог проблема и не може да објасни своје понашање.

Хиперкинетички или хиперактивни поремећај карактеришу три основна симптома.

1) *Хиперактивност*. Дете је у сталном покрету, врпољи се, устаје и шета по одељењу, не може да седи када ситуација то од њега захтева, претерано трчи, пење се у ситуацијама у којима је то неодговарајуће, често има проблем да се тихо игра, претерано прича.

2) *Импулсивност*. Даје одговоре исхитрено и непромишљено и пре него што се доврши питање, има проблем да сачека да дође на ред, често прекида друге (упада у разговор или игру).

3) *Поремећај пажње*. Тешко одржава пажњу на задацима или у игри, не обраћа пажњу на детаље и често прави грешке у изради задатака (које нису производ незнања), често не може да следи ни директне инструкције и не успева да доврши задатке или своје обавезе, има тешкоће у самосталном организовању задатака и активности, често избегава да започне рад на задацима који изискују трајнији напор, губи ствари и школски прибор, заборавно је у дневним активностима, лако га ометају спољашњи стимулуси.

Уколико се симптоми не лече правовремено и на одговарајући начин, могу имати велики утицај на смањење квалитета живота детета и његове околине. Код детета са АДХД-ом најчешће се јавља лош успех у школи, који је често знатно испод нивоа његових интелектуалних могућности, осећање усамљености и недостатак самопоуздања, неуспех у дружењу са осталом децом, неуспех у покушајима да се укључи у додатне школске и ваннаставне активности. Преко 50 одсто деце са овим проблемом не може да прати редован наставни план и програм, па се укључују у додатне часове за савладавање школског градива. Такође, испитивања показују да 35 одсто деце напусти школу, а само пет одсто стекне факултетско образовање. Уколико деца нису обухваћена одговарајућим третманом, проблеми се настављају и у адолесценцији, као и у одраслом добу.

НАЈЧЕШЋЕ ЗАБЛУДЕ У ТУМАЧЕЊУ УЗРОКА ПРОБЛЕМА

Погрешно је веровање да су деца са АДХД-ом лења и незаинтересована. Проблеми ове деце директно утичу на смањење посвећености и истрајности у активностима, што је посебно уочљиво у изради школских и домаћих задатака. Деца са овим проблемом често не могу да разумеју и запамте дате инструкције, не могу да изразе мисли на разумљив начин те да самостално усмере пажњу и одрже је на задатим активностима; имају озбиљнијих потешкоћа у писању и читању услед чега лако одустају и постају незаинтересована. Отуда је осмишљена и структурирана подршка одраслог неопходна.

Често се верује да је недостатак дисциплине у породичном окружењу главни „кривац“ за настанак овог поремећаја. Истраживања показују да су неадекватне васпитне мере заправо последица а не узрок овог поремећаја. Услед бројних проблема са којима се свакодневно сусрећу, родитељи ове деце често имају неадекватне и непримерене реакције. Усвајање ефикаснијег начина васпитања омогућиће разрешавање бројних проблема и отклањање многих тешкоћа деце са овим проблемом.

ПЕДАГОШКЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ

ОРГАНИЗАЦИЈА ЧАСА

Због проблема са пажњом, дете са АДХД-ом треба да седи близу наставника, са што мање предмета на радној површини стола, као и у видном пољу. Наставник је тада у могућности да лакше прати и усмерава рад детета.

Наставне активности и задаци морају бити разноврсни. Активности које изискују мировање треба смењивати активностима које изискују кретање. На прве знаке умора (када дете почиње да прекида рад, да се врпољи, прича и сл.), неопходно је променити активност, односно дати детету задужење које ће му задовољити потребу за кретањем.

Када се суочи са сложеним задацима (када треба да препише текст и одговори на питања или да изврши неку рачунску операцију), дете са АДХД-ом не успева да запамти упутства, не може да се сети редоследа радњи и тачног решења задатака. Због тога је важно давати краће задатке које дете може да обави у кратком временском року. Дуже и сложеније

текстове и задатке треба делити на више мањих целина. У задацима треба смањити број захтева (да их не буде више од три).

Примереније је примењивати усмено испитивање, кратким питањима, што ређе у групи. Понекад деца са овим синдромом испољавају смањену координисаност у покретима, нарочито када су у питању сложене активности. Потешкоће се посебно јављају у писању и цртању, где деца са АДХД-ом имају проблем да организују различите покрете по утврђеном редоследу. Зато је потребно да наставник, у складу са могућностима конкретног детета, продужи време за израду задатака писаним путем.

Проблематично понашање биће ређе уколико дете може да предвиди активности, па је важно активности најављивати и држати се предвиђеног распореда.

Дете са АДХД-ом не би требало укључивати у активности које нису структурисане, добро организоване и које се врше без надзора одраслог. Такође, требало би избегавати такмичарске активности, као и активности у већим групама које се одвијају по сложенијим правилима.

КОМУНИКАЦИЈА

Детету са овим проблемом неопходно је обраћати се јасним, кратким и недвосмисленим реченицама. Из упутстава и налога треба избацити све непотребне изразе. Веома је корисно тражити од детета да понови захтев како би се проверило разумевање. Дете може да запише упутства, али је при томе потребно проверити исправност записаног. Такође, захтеви треба да буду прилагођени могућностима детета – не тражити од њега нешто за шта је унапред јасно да не може да реализује. На пример, тражење од ученика да седи и решава задатке двадесетак минута или да чека да наставник или родитељ заврши започети разговор са другим лицем, сигурно ће довести до непожељног понашања. Захтеве, упутства и објашњења требало би давати у ситуацијама у којима нема других стимулуса који би детету одвлачили пажњу. И правила која се постављају треба да буду јасна и једноставна, и пожељно је да буду видно истакнута. Уколико желимо да нас дете разуме и реализује захтев, треба избегавати формулације типа „ако–онда“. У постављању услова пожељна је формулација „када–онда“. Међутим, уколико детету том приликом задамо неколико захтева истовремено, врло је вероватно да неће моћи да их реализује (нпр. да препише текст са табле, уради задатке и сачека да наставник прегледа).

Ако дете почне на часу да се непримерено понаша, може се и невербалним ставом зауставити у неодговарајућој активности (стати поред њега, ставити му руку на раме, узети му свеску и погледати је и сл.). Корисни су и унапред договорени сигнали за умиривање (пуцање прстима, картице у боји или са сликама и сл.).

ПОХВАЛЕ, НАГРАДЕ И КАЗНЕ

Због своје импулсивности, дете са овим проблемом не размишља о ономе што ради у одређеном тренутку. Не може да предвиди последице својих поступака. Због тога доводи у опасност и себе и друге. Склоно је да поступа увек на исти начин иако је за сличне поступке раније било кажњавано. Дете нема намеру да лоше поступа – оно зна како би требало да се понаша у одговарајућој ситуацији, али без помоћи одраслог не може да спроведе одговарајућа правила понашања. Због тога је неопходан системски рад одраслог на развијању прво спољашње, а затим и унутрашње мотивације.

Ако се дете прихватљиво понаша, треба га наградити. Ако желимо да одустане од непримереног понашања, које није опасно ни по њега ни по друге, треба да игноришемо такво понашање. Уколико се дете понаша непримерено и доводи у опасност и себе и друге, казна је неопходна. При томе треба имати на уму да ће одрасли, с обзиром на дететова честа неодговарајућа понашања, прибегавати све чешћим и строжим казнама, које неће имати ефекта. Такође, претерано кажњавање ће довести до тога да дете пажњу усмерава на избегавање казне а не на пожељне облике понашања.

Под наградама се не подразумевају само слаткиши, играчке и слично. Награде су и пажња коју одрасли посвећује детету када се адекватно понаша, наклоност и уважавање које испољава, као и давање могућности детету да обавља за њега пријатне активности. Дете треба наградити чим се примерено понаша. У пракси је често обрнут случај. Наставник пажњу усмерава на дете са овим проблемом када жели да га опомене, подсети на задатак и усмери на задату активност. Како дете настави да ради започето, наставник пажњу усмерава на неког другог. И тако се проблем наставља.

Подстицаји треба да буду за дете значајни. Похвале не треба давати уопштено, као у примеру „браво“, „ово си одлично урадио/урадила“ и слично. Дете неће моћи да разуме на шта се похвала конкретно односи.

С обзиром на то да се дете са АДХД-ом лако засити сваког понављања, награде би требало често мењати. Дете треба хвалити и због уложеног труда, а не само због оствареног резултата.

Дете са овим проблемом често доживљава неуспехе и критике наставника и родитеља, па може да створи слику о себи као о неспособном и лошем детету. Уколико се проблему не приђе системски и правовремено, дете са АДХД-ом може да развије поремећаје у понашању.

Коришћена литература:

1. AAIDD (2011). *Intellectual disability: Definition, classification, and system of support (11th ed.)*, AAIDD, Washington, DC.
2. Beirne-Smith, M., Ittenbach, R. F., Patton, J. R. (2002). *Mental retardation (6th ed.)*, Merrill Prentice Hall, Ohio.
3. Fernández, J. M. G., Cobacho, J. P., Adelantado, P. P. B. (2005). *Discapacidad intelectual: Desarrollo, comunicación e intervención*, CEPE, Madrid.
4. Глумбић, Н. (2010). *Ограсле особе са аутизмом*, Универзитет у Београду – ФАСПЕР (ЦИДД), Београд.
5. Graziano, A. M. (2002). *Developmental disabilities: Introduction to a diverse field*, Pearson Education Company, Boston.
6. Губерина Абрамовић, Д. (2008). *Приручник за рад с ученицима с посебним потребама интегрираним у разредну наставу у основној школи*, Школска књига, Загреб.
7. Хана, Ј. (2007). *Подришка у учењу деце са пошкољама из сепектра аутизма: Практичан водич за родитеље и особље у редовним школама и вртићима*, Републичко удружење за помоћ особама са аутизмом, Београд.
8. Јапунца Милисављевић, М. (2008). *Методика наставе математике за децу омећену у интелектуалном развоју*, Универзитет у Београду – ФАСПЕР (ЦИДД), Београд.
9. Министарство просвете и спорта Републике Србије (2006). *Правилник о наставном програму за четврти разред основног образовања и васпитања*, Просветни преглед, Београд.
10. Министарство просвете и спорта Републике Србије, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања (2009). *Обавезни стандарди за крај обавезног образовања*, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд.
11. Министарство просвете и спорта Републике Србије, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања (2011). *Општи стандарди постигнућа – Образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања (математика)*, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд.
12. Министарство просвете и спорта Републике Србије, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања (2011). *Општи стандарди постигнућа – Образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања (природа и друштво)*, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд.
13. Министарство просвете и спорта Републике Србије, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања (2011). *Општи стандарди постигнућа – Образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања (српски језик)*, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд.
14. Moor, J. (2002). *Playing, laughing and learning with children on the autism spectrum: A practical resource of play ideas for parents and carers*, Jessica Kingsley Publishers, London.
15. СЗО (1992). *ИЦД-10 Класификација менталних поремећаја и поремећаја понашања*, ЗУНС, Београд.
16. Федел, Д. (2007). *Хиперактивно деце*, Еуро-Giunti, Београд.
17. Ковачевић, Ј. (2007). *Деце са посебним потребама у редовној школи*, Учитељски факултет, Београд.

5. ПЛАНИРАЊЕ ЦИЉЕВА, ЗАДАТАКА И АКТИВНОСТИ

Савремена концепција наставе треба да омогући ученику конструкцију знања, односно процес активне изградње употребљивих знања и умења. То подразумева властити напор ученика, његово мишљење и активност. У савременом наставном процесу акценат више није на преносу информација, већ на стварању услова и могућности ученицима за самосталну конструкцију знања. Нагласак би требало да буде на процесу учења, улози и активностима ученика и исходима тог процеса. Каквог ће квалитета бити исход наставе, зависи од квалитета организације наставе/учења. У њеном току морају бити ангажовани виши мисаони процеси, који омогућавају ученику да разуме и интерпретира чињенице, примени научено знање у свакодневним животним ситуацијама, изводи закључке и аргументовано их образлаже и слично. Најчешћа смерница о томе које мисаоне активности и на који начин се развијају у школи садржи Блумова таксономија у когнитивном домену.

Бенџамин Блум са сарадницима креирао је таксономију циљева васпитања и образовања у три подручја: **когнитивном** (нове информације, мисаоне активности), **афективном** (осећања, склоности, интересовања, вредности) и **психомоторном** (физичке и перцептивне активности и вештине). Циљеве и исходе у когнитивном подручју разврстао је у шест основних категорија, које су хијерархијски уређене (према нивоу апстраховања), а то су: **знање, схватање, примена, анализа, синтеза и евалуација**. У доњој табели су дати нивои са примерима мишљења и типовима активности којима се ови различити мисаони процеси ангажују.

Компетенција	Демонстрирана знања и вештине	Активности којима се проверава оствареност исхода на датом нивоу
Знање	опажа, именује информације; зна датуме, податке, места, зна главне идеје	дефиниши, наведи, опиши, идентификуј, покажи, означи, изабери, испитај, именуј и сл.
Схватање	разуме информацију; преводи из једног у други контекст; интерпретира податке, упоређује, разликује; уређује, групише, открива узроке, предвиђа последице	резимирај, опиши, интерпретирај, повежи, процени, дискутуј, прошири
Примена	користи информације; користи методе, појмове, теорије у новим ситуацијама; решава проблеме користећи усвојене вештине или сазнања	примени, демонстрирај, покажи, реши, испитај, преобликуј, класификуј, експериментиши, истражи
Анализа	одређује структуру; организује делове; препознаје главни смисао; идентификује елементе	анализирај, издвој, уреди, објасни, класификуј, подели, упореди, изабери
Синтеза	користи старе идеје за стварање нових; генерише из датих података; повезује знања са другим областима; предвиђа закључке/закључује	замени, направи план, предвиди, формулиши, припреми, уопшти, поново напиши

Евалуација	упоређује, утврђује сличности и разлике између идеја; процењује вредност теорија и излагања; бира на основу рационалних аргумената; утврђује вредност података; препознаје субјективност	процени, одлучи, оцени, провери, тестирај, измери/одмери, предложи, изабери, просуди, објасни, закључи, резимирај
------------	--	---

Бројни аутори су разматрали и проверавали ваљаност хијерархијских структура Блумове таксономије у когнитивном подручју. Међу њима су и Андерсон и Кратвол, који су проширили таксономију комбинујући когнитивне процесе и димензије знања. Управо оваква таксономија може да олакша наставницима планирање наставе, односно прецизније формулисање циљева и операционализацију исхода.

Ова ревидирана таксономија подразумева две димензије сазнавања:

- **знање** – *знање чињеница; знање појмова и структуре појмова* (концептуална знања); *знање посљедица и процедура* (процедурална знања), и *свесћ о сазнајним процесима, као и учење сазнајних процеса потребних за сазнавање других знања* (метакогнитивна знања);
- **когнитивне процесе.**

Користећи ову таксономију у планирању наставе кроз планирање циљева наставне јединице, наставник ће много јасније усмеравати сазнајне процесе које жели да ангажује код ученика, као и врсте знања којима ученик треба да овлада у процесу учења. Такође, ова таксономија омогућава наставнику да проверава оствареност циљева и исхода, као и да планира и реализује праћење и оцењивање напредовања ученика.

Много је лакше проверавати квалитет и прецизност осмишљених циљева наставних јединица у односу на ову таксономију. Као што је познато, сврха одређивања циљева часа јесте да се прецизно дефинише шта је то што ученик треба да научи на датом часу.

Да би час био успешно реализован, неопходно је избећи замке планирања превеликог броја циљева за један наставни час, као и нејасно или прешироко формулисаних циљева. Ако је нејасно шта је циљ часа, немогуће је проценити да ли је он реализован. Такође, неће бити јасно који су очекивани исходи тог часа. Зато при планирању и реализацији часова треба имати на уму:

- конкретно дефинисани циљеви часа;
- усклађеност циљева и стандарда постигнућа ученика;
- прецизно одређене активности ученика;
- разноврсност активности ученика;
- релевантност активности у односу на циљ;
- број предвиђених активности за реализацију циља;
- трајање активности;
- остварљивост циљева за предвиђено време активности.

При планирању наставних часова, наставник се, поред осталог, руководи и следећим питањима:

- Који је циљ/су циљеви часа? Који су очекивани ефекти/исходи?
- На које начине ће се циљ/циљеви остварити?
- Шта ученици раде на часу (које активности обављају)?
- У којој мери су активности ученика разноврсне и сврсисходне у односу на предвиђени циљ и ефекте?

- На које начине су уважена искуства ученика и ранија сазнања?
- На које начине се остварује повезаност са претходно наученим градивом из датог предмета?
- Шта може бити тешкоћа у реализацији припремљеног часа? Који се проблеми очекују?
- На основу којих активности/показатеља ће наставник знати да је одређени час успео?

ЛОГИЧКО И КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ

Како би се ученици припремили да користе читав низ вештина и развију различите облике мишљења и понашања, како би могли да тумаче и повезују информације у смислене целине и идеје, које ће затим и практично примењивати, у настави морају бити заступљени и виши мисаони процеси.

Логичко мишљење користи логичка правила закључивања приликом решавања проблема, а то су:

- **дефинисање** појаве;
- уопштавање појаве – извођење општег из појединачног (**индукција и класификација**);
- закључивање о појединачном на основу општег (**дедукција**);
- **поређење** – утврђивање једнакости, разлика или сличности;
- **допуњавање целине** (комплементарност);
- **обртање процеса** (реверзибилност);
- разлагање на делове у циљу уочавања њиховог односа и склапање целине од делова (**анализа и синтеза**).

Критичко мишљење има све карактеристике логичког мишљења, али укључује и преиспитивање, процењивање и просуђивање или вредновање у односу на одговарајући критеријум.

Критичко мишљење је сложен мисаони процес, којим се:

- активирају сви потенцијали јединке;
- предмет проучавања сагледава са различитих аспеката;
- промишља се, закључује, предвиђају се исходи неког догађаја и понашања;
- има јасан циљ;
- може бити креативан, јер се информације преобликују, осмишљавају се алтернативни поступци и сл.

Основа за развој *критичког мишљења* је развој способности децентрације – сагледавање појаве са различитих аспеката (јавља се између 7. и 9. године и развија интензивно до 11. године).

Процес *критичког мишљења* креће од неке идеје која се анализира, преиспитује, упоређује са другим сличним и супротним идејама; затим се заузима став о тој идеји или се формулише нова идеја.

Неопходно је да се у наставном процесу, у оквиру свих наставних предмета, од ученика захтева:

- да доносе закључке или процењују ваљаност и утемељеност изнетих закључака;
- да на различитим примерима из свакодневног живота уочавају разлику између чињеница и субјективног тумачења чињеница;
- да износе аргументе у прилог одређене тврдње или против ње;

- да тумаче поруке, како оне експлицитно дате, тако и оне скривене између редова;
- да препознају угао гледања из којег неко говори, да пореде и вреднују различита гледишта;
- да самостално уочавају и формулишу проблеме;
- да предлажу различита решења проблема.

ТЕХНИКЕ ПОДСТИЦАЊА МИШЉЕЊА У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

Наведени примери само су неки од погодних техника које подстичу различите нивое мишљења. Примери предложених техника погодни су за примену у свим предметима, у свим фазама наставног процеса, као и на различитим типовима часова. Омогућавају индивидуализован и диференциран приступ, прилагођен различитим могућностима деце.

• Мозгалица	Слободно асоцирање на неку тему, идеју, појам, са циљем да се добије што више могућих начина за размишљање о њој; све се записује, без селекције.
• Коцкарење	У односу на извучени број ученици извршавају тражени захтев. 1. Опиши 2. Упореди 3. Повежи 4. Рашчлани 5. Примени 6. За/против
• Графичко представљање (Венов дијаграм)	Разврставање сличности и разлика између две или више појаве, чиме је омогућено организовање података у категорије
• Инсерт техника	Наведени примери захтева уз читање текста омогућавају метакогнитивни приступ учењу, као и повезивање претходно наученог. • Шта знам о тој теми? <i>означи +</i> • Шта је ново што сам сазнао/-ла? <i>заокружи</i> • Шта ме је изненадило и зашто? <i>означи *</i> • Шта ми је било посебно занимљиво? <i>означи !</i> • Шта ми је нејасно? <i>означи -</i>
• Читање са предвиђањем	Погодно за развој логичког и критичког мишљења

Метакогнитивном знању, о којем је било речи на претходним странама, не посвећује се довољна пажња у нашем образовном систему. Неопходно је у наставном процесу научити ученике да управљају сопственим учењем, како би могли да размишљају о сопственим изборима, процењују њихову успешност, постављају циљеве за своје учење, као и свој даљи развој. Ученик са развијеном метакогницијом познаје себе, односно има свест о сопственим јаким и slabим странама у учењу. Поред тога, ученици који уче метакогнитивно могу да анализирају захтеве како би размотрили различите могућности у њиховом извршењу и умеју да образложе зашто су се одлучили баш за тај начин рада. У наставном процесу наставник може одговарајућим активностима да усмерава ученике да објасне задатак својим речима, да разговара са ученицима о томе шта све треба учинити у припреми рада на задатку, у току рада, и после завршетка, да дискутује шта је то што ученици уче лако, а шта не, и међусобно размењују шта су о себи ново научили у току израде задатка.

Кроз наведене примере питања, ученицима је омогућено метакогнитивно учење. Питања се односе на припрему за читање одређене лекције, а могу се примењивати и при најави нове наставне теме, одређеног садржаја или појма.

Пример метакогнитивних питања
Прочитај <u>наслов</u> , па одговори на питања:
• Шта мислиш шта је описано у тексту?
• Шта знаш о томе? Напиши/испричај.
• Шта би волео/-ла да сазнаш о томе? Напиши/испричај.
• Прочитај текст пажљиво.

ПИТАЊА, ЗАДАЦИ, НАЛОЗИ

Задаци се могу груписати у:

- *задашке отвореног типа*, као на пример: кратак одговор, допуњавање реченица одређеним речима, есеј, допуњавање табеле... и
- *задашке затвореног типа*: спаривање, двочлани (алтернативни) избор, вишеструки избор, ређање по задатом критеријуму, исправљање понуђених одговора и сл.

Приликом формулисања задатака спаривања, пожељно је дати један појам или више објашњења који ће остати неповезани, али то обавезно треба напоменути у самом захтеву.

Алтернативна питања могу се допунити захтевом да се, уколико је тврдња нетачна, напише тако да буде тачна, како би се избегао висок степен погађања.

Основна правила при формулисању задатака:

- задаци треба да буду граматички, правописно и стилски исправни;
- избегавати упитне реченице – не *Како...?*, већ *Опиши...* и *Објасни...*;
- користити речи које су добро познате ученицима;
- формулисати реченице (исказе) на нов начин, а не онако како су дати у уџбенику;
- ако се не може избећи негација, потребно ју је подвући или зацртати;
- род и број у понуђеним одговорима у задацима са вишеструким избором треба да буду усаглашени са родом и бројем у основном исказу (*Заокружи слово испред тачног одговора или Заокружи слова испред тачних одговора*);
- једним задатком се испитује један појам;
- одговарање на једном задатку не сме да усмерава одговарање на другом нити да зависи од одговарања на друго питање;
- не постављати ученицима задатке „замке”, у којима се мере интелектуалне способности, а не знање;
- не формулисати задатке који су намењени трагању за оним што ученик не зна, односно што је недовољно обрађено;
- избегавати тривијалне задатке;
- поставити јасно упутство шта се од ученика тражи и како треба да одговори и дати му све елементе потребне за решавање задатка;
- задатке уредити по сложености или по сличности.

Питања, налози и задаци могу да траже од ученика:

- проналажење сличности и разлика између података, феномена, појмова;
- проналажење хијерархијски надређених и хијерархијски подређених појмова за појам који се учи;
- проналажење сопствених примера и илустрација за дати појам;
- класификовање неких појава;
- сумаирање појединачних налаза и закључака;
- самостално вредновање неких чињеница (шта је важније а шта мање важно, шта је тачније итд.);
- ређање у неки смислени редослед (на пример логички, хронолошки);
- налажење синонима, сличних речи и антонима за термине којима су означени појмови у лекцији;
- одређивање кључних речи у лекцији или главних идеја у прочитаном тексту уз образлагање;
- самостално временско и просторно лоцирање неке појаве;
- навођење примера за практичну примену знања које се учи;
- успостављање просторних, временских и узрочних веза између конкретних појава, чињеница и догађаја.

ОЦЕЊИВАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Разговор са ученицима једна је од основних активности наставника, који се јавља у континуитету, у свим фазама наставног процеса. Без обзира на то које је све поступке наставник спроводио у процесу оцењивања – посматрање, усмено и писмено испитивање, тестирање, оцењивање ученичких радова, оцењивање домаћих задатака – са ученицима је неопходно разговарати о:

- планираним исходима и очекиваним постигнућима;
- ефикасним начинима наставе и учења којима ће се остварити дефинисани циљеви и исходи;
- критеријумима оцењивања;
- оствареним резултатима;
- начинима побољшања успеха и конкретним корацима.

Оцењивање у наставном процесу може бити:

- наставничко оцењивање ученика;
- заједничко оцењивање наставника и ученика;
- међусобно оцењивање ученика без учешћа наставника;
- самооцењивање ученика.

Што се процеса самооцењивања ученика тиче, у табели су дате само неке од тврдњи уз помоћ којих ученик може да прати и оцењује свој рад. Од изузетне је важности омогућити ученицима промишљање на ова и слична питања и на самим часовима, како би могли да развију метакогнитивне навике и оспособе се за самостално управљање процесом учења и напредовања.

Пожељно је да наставник са учеником продискутује резултат самопроцене и заједно са учеником планира даље кораке у раду.

Тврдње	Најчешће	Повремено	Ретко	Никад
Могу да објасним својим речима шта треба да урадим у задатку.				
Одређујем циљ пре сваког учења.				
Знам шта учим лако, а шта тешко у новој лекцији.				
Знам шта ми помаже при учењу тежег градива.				
Могу да поставим три питања у вези са лекцијом.				
Пре учења нове лекције размишљај о наслову и присећам се шта већ знам о томе.				
Могу да одредим кључне речи у новој лекцији.				
При учењу нове лекције могу да одговорим на питања: Шта? Где? Како? Зашто?				
Користим различите изворе информација, самостално или уз помоћ одраслих.				
Постављај питања одраслима када ми треба појашњење дела лекције или лекције у целини.				

Ученицима је, без обзира на узраст, потребна подршка наставника у виду:

- указивања на оно што је успешно урађено у претходној фази рада;
- конкретног усмеравања на оно што је још потребно да науче или ураде;
- сугестија о различитим начинима рада у наредној фази учења;
- подстрека када покажу напредак у учењу.

У процесу праћења и вредновања напредовања ученика треба избегавати честе, а недовољно прецизне и јасне повратне информације, као на пример: *Ниси се довољно потрудио/ла... Следећи пут у усменом одговарању мораш да будеш сигурнији/сигурнија... Ниси довољно знао/ла о...* Оваква упутства треба конкретизовати и везати за одређени планирани циљ учења и исход или стандард постигнућа ученика, као и даље конкретне кораке које од ученика очекујемо. Ово је само један од могућих начина давања адекватне повратне информације ученику на његово, на пример, усмено одговарање: *Показао/ла си да правиш разлику између довољно и недовољно утицаја човека на природу (основни ниво). За следеће одговарање треба да научиш основне мере заштите живе и неживе природе (средњи ниво)...* Управо у овом процесу размене наставник користи прилику да развије и ојача и метакогнитивне капацитете ученика, о чему је било речи у претходним поглављима.

У том смислу, квалитетан и користан извештај о раду и напредовању ученика треба да:

- буде јасан и лако разумљив;
- опише ученикова постигнућа у односу на дефинисане исходе;
- јасно прикаже наредне кораке у учењу;
- укаже на развојне потребе ученика;
- садржи запажања наставника о позитивним личним особинама ученика;
- буде саопштен у правилним размацама и роковима са којима су сви упознати.

6. ГОДИШЊИ (ГЛОБАЛНИ) ПЛАН РАДА

Бр. теме	Назив наставне теме	Број часова			
		Обрада	Утврђивање	Систематизација	Укупно
I полугодиште					
1	Свет у другој половини XIX и почетком XX века	3	2	1	6
2	Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата	6	4	1	11
3	Први светски рат и револуције у Русији и Европи	3	2	1	6
4	Србија и Црна Гора у Првом светском рату	2	1	1	4
5	Свет између Првог и Другог светког рата	4	2	1	7
II полугодиште					
6	Југословенска краљевина	3	3	1	7
7	Други светски рат – Тотални рат	3	3	1	7
8	Југославија у Другом светском рату	4	3	1	8
9	Свет после Другог светског рата	3	2	1	6
10	Југославија после Другог светког рата	3	1	2	6
УКУПНО		34	23	11	68

7. МЕСЕЧНИ ПЛАНОВИ РАДА (ОПЕРАТИВНИ)

Оцена остварености плана и разлози одступања за протекли месец:

Ред. бр. наставне теме	Ред. бр. наставне јединице	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Метода рада	Корелација	Место рада и наставна средства	Образовни стандарди
1.	1.	Промене у привреди, друштву и култури у другој половини XIX и почетком XX века	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка	географија, ликовно, српски језик, грађанско васпитање	кабинет/ уџбеник	ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1;
	2.	Промене у привреди, друштву и култури у другој половини XIX и почетком XX века	утврђивање	групни	дијалошка			ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.
	3.	Међународни односи у другој половини XIX и почетком XX века	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка	географија, грађанско васпитање	кабинет/ уџбеник, историјска карта	
	4.	Велике силе и балканске земље	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка			
	5.	Свет у другој половини XIX и почетком XX века	утврђивање	групни	дијалошка	географија; српски језик	кабинет/ уџбеник, историјска карта	
	6.	Свет у другој половини XIX и почетком XX века	систематизација	индивидуални	дијалошка			ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.
2.	7.	Србија од 1878. до 1903. године	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка	географија; српски језик	кабинет/ уџбеник, историјска карта	
	8.	Србија од 1878. до 1903. године	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка			

Оцена остварености плана и разлози одступања за протекли месец:

Ред. бр. наставне теме	Ред. бр. наставне јединице	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Метода рада	Корелација	Место рада и наставна средства	Образовни стандарди
2.	9.	Србија од 1878. до 1903. године	утврђивање	групни	дијалошка	географија; српски језик	кабинет/ уџбеник, историјска карта	ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.
	10.	Србија од 1903. до 1914. године	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка			
	11.	Србија од 1903. до 1914. године	утврђивање	групни	дијалошка			
	12.	Црна Гора од 1878. до 1914. године; Срби у Хабзбуршкој монархији	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка	географија, српски језик, грађанско васпитање		
	13.	Босна и Херцеговина под аустроугарском влашћу; Срби у Османском царству	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка			
	14.	Црна Гора од 1878. до 1914. године; Срби у Хабзбуршкој монархији; Босна и Херцеговина под аустроугарском влашћу; Срби у Османском царству	утврђивање	групни	дијалошка			
	15.	Балкански ратови	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка			
	16.	Балкански ратови	утврђивање	групни	дијалошка			
	17.	Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата	систематизација	индивидуални	дијалошка			

Оцена остварености плана и разлози одступања за протекли месец:

Ред. бр. наставне теме	Ред. бр. наставне јединице	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Метода рада	Корелација	Место рада и наставна средства	Образовни стандарди	
3.	18.	Свет у Великом рату	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка	географија	кабинет/ уџбеник, историјска карта	ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.	
	19.	Свет у Великом рату	утврђивање	групни	дијалошка	српски језик, грађанско васпитање			
	20.	Човек у рату – лично и колективно искуство	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка		српски језик, грађанско васпитање		
	21.	Револуције у Русији и Европи	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка	српски језик, грађанско васпитање			
	22.	Човек у рату – лично и колективно искуство; Револуције у Русији и Европи	утврђивање	групни	дијалошка		географија, српски језик, грађанско васпитање		
4.	23.	Први светски рат и револуције у Русији и Европи	систематизација	индивидуални	дијалошка	географија, српски језик, грађанско васпитање		кабинет/ уџбеник, историјска карта	ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.
	24.	Србија и Црна Гора у Великом рату	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка		географија; српски језик		
	25.	Искрак ка Југославији	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка				

ЗА МЕСЕЦ **ДЕЦЕМБАР** _____ ГОДИНЕ

Школска _____ година

Назив предмета: **ИСТОРИЈА**

Разред: **ОСМИ**

Недељни фонд часова: **ДВА**

Оцена остварености плана и разлози одступања за протекли месец:

Ред. бр. наставне теме	Ред. бр. наставне јединице	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Метода рада	Корелација	Место рада и наставна средства	Образовни стандарди
4.	26.	Србија и Црна Гора у Великом рату; Искорак ка Југославији	утврђивање	групни	дијалошка	географија; српски језик	кабинет/ уџбеник, историјска карта	ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.
	27.	Србија и Црна Гора у Великом рату	систематизација	индивидуални	писани радови		кабинет/ тест	
5.	28.	Прилике у свету после Великог рата	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка			ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1;
	29.	Економске, културне и друштвене прилике	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка			ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2;
	30.	Прилике у свету после Великог рата; Економске, културне и друштвене прилике	утврђивање	групни	дијалошка; рад на тексту	географија, грађанско васпитање	кабинет/ уџбеник, историјска карта	ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.
	31.	Свет између демократије и тоталитаризма	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка			
	32.	Свет на путу ка новом рату	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка			
	33.	Свет између демократије и тоталитаризма; Свет на путу ка новом рату	утврђивање	групни	дијалошка			
	34.	Свет између Првог и Другог светског рата	систематизација	индивидуални	дијалошка			

Датум предаје: _____ године

Предметни наставник: _____

ЗА МЕСЕЦ **ЈАНУАР** _____ ГОДИНЕ

Назив предмета: **ИСТОРИЈА**

Разред: **ОСМИ**

Недељни фонд часова: **ДВА**

Оцена остварености плана и разлози одступања за протекли месец: План за месец децембар је у потпуности остварен.

Ред. бр. наставне теме	Ред. бр. наставне јединице	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Метода рада	Корелација	Место рада и наставна средства	Образовни стандарди
6.	35.	Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца од 1918. до 1929. године	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка	географија	кабинет/ уџбеник, историјска карта	ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.
	36.	Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца од 1918. до 1929. године	утврђивање	групни	дијалошка			
	37.	Југославија од 1929. до 1941. године	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка			

Датум предаје: _____ године

Предметни наставник: _____

ЗА МЕСЕЦ **ФЕБРУАР** _____ ГОДИНЕ

Назив предмета: **ИСТОРИЈА**

Разред: **ОСМИ**

Недељни фонд часова: **ДВА**

Оцена остварености плана и разлози одступања за протекли месец:

Ред. бр. наставне теме	Ред. бр. наставне јединице	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Метода рада	Корелација	Место рада и наставна средства	Образовни стандарди
6.	38.	Југославија од 1929. до 1941. године	утврђивање	групни	дијалошка	географија	кабинет/ уџбеник, историјска карта	ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.
	39.	Југословенски културни простор	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка	географија, српски језик		
	40.	Југословенски културни простор	утврђивање	групни	дијалошка			
	41.	Југословенска краљевина	систематизација	индивидуални	дијалошка			
	7.	42.	Доминација сила осовине и преломне године 1939-1941-1943.	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка		
43.		Доминација сила осовине и преломне године 1939-1941-1943.	утврђивање	групни	дијалошка			
44.		Победа антифашистичке коалиције	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка			
45.		Победа антифашистичке коалиције	утврђивање	групни	дијалошка			

Датум предаје: _____ године

Предметни наставник: _____

ЗА МЕСЕЦ **МАРТ** _____ ГОДИНЕНазив предмета: **ИСТОРИЈА**Разред: **ОСМИ**Недељни фонд часова: **ДВА**

Оцена остварености плана и разлози одступања за протекли месец:

Ред. бр. наставне теме	Ред. бр. наставне јединице	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Метода рада	Корелација	Место рада и наставна средства	Образовни стандарди
7.	46.	Последње рага	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка	географија, српски језик	кабинет/ уџбеник, историјска карта	ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.
	47.	Последње рага	утврђивање	групни	дијалошка			
	48.	Други светски рат - Тотални рат	систематизација	индивидуални	дијалошка			
8.	49.	Априлски рат и последње пораза	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка	географија	кабинет/ уџбеник, историјска карта	ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.
	50.	Априлски рат и последње пораза	утврђивање	групни	дијалошка			
	51.	Отпор, устанак и грађански рат	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка			
	52.	Југословенско ратиште и завршна фаза рата 1943-1945.	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка			
	53.	Отпор, устанак и грађански рат; Југословенско ратиште и завршна фаза рата 1943-1945.	утврђивање	групни	дијалошка			

Датум предаје: _____ године

Предметни наставник: _____

ЗА МЕСЕЦ **АПРИЛ** _____ ГОДИНЕНазив предмета: **ИСТОРИЈА**Разред: **ОСМИ**Недељни фонд часова: **ДВА**

Оцена остварености плана и разлози одступања за протекли месец:

Ред. бр. наставне теме	Ред. бр. наставне јединице	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Метода рада	Корелација	Место рада и наставна средства	Образовни стандарди
8.	54.	Биланс рата и допринос Југославије победи антифашистичке коалиције	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка	географија, српски језик	кабинет/ уџбеник	ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.
	55.	Биланс рата и допринос Југославије победи антифашистичке коалиције	утврђивање	групни	дијалошка			
	56.	Југославија у Другом светском рату	систематизација	индивидуални	писани радови	–	кабинет/ тест	
9.	57.	Послератни свет и његове супротности	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка	географија, музичко васпитање, грађанско васпитање	кабинет/ уџбеник, историјска карта	ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.
	58.	Послератни свет и његове супротности	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка			
	59.	Послератни свет и његове супротности	утврђивање	групни	дијалошка			
	60.	Европске интеграције	обрада	фронтални	дијалошка	грађанско васпитање	кабинет/ уџбеник	

Датум предаје: _____ године

Предметни наставник: _____

ЗА МЕСЕЦ **МАЈ** _____ ГОДИНЕ

Школска _____ година

Назив предмета: **ИСТОРИЈА**

Разред: **ОСМИ**

Недељни фонд часова: **ДВА**

Оцена остварености плана и разлози одступања за протекли месец:

Ред. бр. наставне теме	Ред. бр. наставне јединице	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Метода рада	Корелација	Место рада и наставна средства	Образовни стандарди
9.	61.	Европске интеграције	утврђивање	групни	дијалошка	грађанско васпитање	кабинет/ уџбеник	ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.
	62.	Свет после Другог светског рата	систематизација	индивидуални	дијалошка	географија, музичко васпитање, грађанско васпитање	кабинет/ уџбеник, историјска карта	
	63.	Нова власт	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка	грађанско васпитање		
10.	64.	Друштвени, економски, политички и културни развој	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка	српски језик, физичко васпитање, грађанско васпитање		ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.
	65.	Друштвена криза и пораз Југославије	обрада	фронтални	монолошко-дијалошка	грађанско васпитање	кабинет/ уџбеник	
	66.	Нова власт; Друштвени, економски, политички и културни развој; Друштвена криза и пораз Југославије	утврђивање	групни	дијалошка	српски језик, физичко васпитање, грађанско васпитање		
од 1. до 10. н.т.	67.	Југославија после Другог светског рата	систематизација	индивидуални	дијалошка			
	68.	Градиво целе школске године	систематизација	комбиновани	дијалошка	–	кабинет/ уџбеник	Сви стандарди.

Датум предаје: _____ године

Предметни наставник: _____

8. ПИСАНЕ ДНЕВНЕ ПРИПРЕМЕ ПО НАСТАВНИМ ЈЕДИНИЦАМА

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 1.

Наставна тема: Свет у другој половини XIX и почетком XX. века

Наставна јединица: Промене у привреди, друштву и култури у другој половини XIX и почетком XX века

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалогска

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да разумеју најзначајније политичке идеје историјског периода од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник

Литература: *Савремени свет*, Илустрована историја света IV, Београд 1983.

Корелација: географија, ликовно, српски језик, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Индустрijску револуцију (парна машина, трговина, најразвијеније индустријске земље)
- Тековине револуција из XIX века (Француска буржоаска револуција, револуције 1848/49.)
- Култура и уметност у XIX веку (просветитељство, реализам)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Друга индустријска револуција (електрична енергија, нафта, мотор са унутрашњим сагоревањем, хемијска индустрија, развој саобраћаја, побољшање услова живота)
- Политичке идеје (империјализам, национализам, демократија, социјализам, клерикализам)
- Наука, култура и образовање (електрични мотор, телефон, динамит, браћа Рајт, архитектура, кинематографија, импресионизам и експресионизам, музика и књижевност, образовање)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 2.

Наставна тема: Свет у другој половини XIX и почетком XX. века

Наставна јединица: Промене у привреди, друштву и култури у другој половини XIX и почетком XX века

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да разумеју најзначајније политичке идеје историјског периода од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник

Литература: *Савремени свет*, Илустрована историја света IV, Београд 1983.

Корелација: географија, ликовно, српски језик, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Продискутовати са ученицима о најзанимљивијим проналасцима и личностима везаним за овај период историје (налози ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈА у уџбенику).

Прочитати, а затим и продискутовати са ученицима одломке из најзначајнијих књижевних дела ове епохе (налог РАЗМИСЛИ у уџбенику).

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 3.

Наставна тема: Свет у другој половини XIX и почетком XX. века

Наставна јединица: Међународни односи у другој половини XIX и почетком XX века

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалогска

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости и оспособе се да препознају различита тумачења истих историјских догађаја;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Ј.В. Тарле, А.В. Јефимов, Ф.И. Нотович, В.М. Хростов, *Историја новој века II*, Београд 1949.

Корелација: географија, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Велике европске силе и њихови односи у XIX веку (Кримски рат, Велика источна криза)
- Колонијална освајања (Велика Британија, Француска, Шпанија, Русија)
- САД (Рат за независност САД, грађански рат у САД)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Настанак Тројног савеза и Антанте
- Борба за колоније (Африка, Азија)
- Успон САД и Јапана (Монроова доктрина, Шпанско-амерички рат, Панамски канал, Мејси реформа, Руско-јапански рат)
- Међународне политичке кризе (Мароканска, Анексиона, криза у Триполитанији, Балканска)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 4.

Наставна тема: Свет у другој половини XIX и почетком XX. века

Наставна јединица: Велике силе и балканске земље

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да разумеју да национална историја представља саставни део опште историје;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: А.Ц.П. Тејлор, *Борба за превласт у Европи 1848-1918*, Сарајево 1968.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Велику источну кризу (Српско-турски ратови, Санстефански мир и Берлински конгрес)
- Интереси великих сила на Балканском полуострву (Аустроугарска и Русија, Османско царство)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Опадање Османског царства и јачање Аустроугарске (империјалне силе и Турска, Младотурци, аустроугарски економски утицај)
- Утицај великих сила на Балкан (Русија, Велика Британија, Француска, Немачка, Италија)
- Националне државе на Балкану (Грчка, Румунија, Бугарска, Албанија)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

Одређени ученици да напишу реферате на следеће теме: Султан Абдул Ахмид II, Британски премијер Гледстон, Грчки краљ Ђорђе I и Бугарски цар Фердинанд Кобушки.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 5.

Наставна тема: Свет у другој половини XIX и почетком XX. века

Наставна јединица: Промене у привреди, друштву и култури у другој половини XIX и почетком XX века; Међународни односи у другој половини XIX и почетком XX века; Велике силе и балканске земље

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости и оспособе се да препознају различита тумачења истих историјских догађаја;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да разумеју да национална историја представља саставни део опште историје;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: А.Ц.П. Тејлор, *Борба за њевласт у Европи 1848-1918*, Сарајево 1968.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходним часовима.

Ученици који су писали реферате презентују своје радове и за то добијају оцене.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период историје (налози РАЗМИСЛИ у уџбенику).

Продискутовати са ученицима о значају Драјфусове афере у историји.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

У свесци решити ТЕСТ I из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 6.

Наставна тема: Свет у другој половини XIX и почетком XX. века

Наставна јединица: Промене у привреди, друштву и култури у другој половини XIX и почетком XX века; Међународни односи у другој половини XIX и почетком XX века; Велике силе и балканске земље

Тип часа: систематизација

Облик рада: комбиновани

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости и оспособе се да препознају различита тумачења истих историјских догађаја;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да разумеју да национална историја представља саставни део опште историје;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: -

Корелација: географија, ликовно, српски језик, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Проверити решења ТЕСТА I и оценити ученике који су успешно решили тест.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво ове наставне теме.

Упутити ученике у поглавље ВАЖНО у уџбенику и усмерити их ка сталном понављању и проширивању наученог.

Пропитати усмено неколико ученика који сматрају да су успешно савладали градиво ове наставне теме.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 7.

Наставна тема: Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата

Наставна јединица: Србија од 1878. до 1903. године

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Р. Љушић, *Историја српске државности*, књига II, Нови Сад 2001.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Српску револуцију (Први и Други српски устанак, владавина Милоша Обреновића)
- Пут ка стицању независности (владавина уставобранитеља, владавина Михаила Обреновића, почетак владавине Милана Обреновића)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Стицање независности (српско-турски ратови, Берлински конгрес)
- Простор, друштво и привреда
- Наука, култура и образовање

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 8.

Наставна тема: Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата

Наставна јединица: Србија од 1878. до 1903. године

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Р. Љушић, *Историја српске државности*, књига II, Нови Сад 2001.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити градиво пређено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Унутрашња и спољна политика (Тајна конвенција, проглашење краљевине, Тимочка буна, Српско-бугарски рат, Устав из 1888. године, влада Александра Обреновића, Мајски преврат)
- Политички живот (Народна радикална странка, Српска напредна странка, Либерална странка)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

Одређени ученици да напишу реферате на следеће теме: Бранислав Нушић, Паја Јовановић, Драга Машин, Стојан Новаковић и Јован Ристић.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 9.

Наставна тема: Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата

Наставна јединица: Србија од 1878. до 1903. године

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Р. Љушић, *Историја српске државности*, књига II, Нови Сад 2001.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходним часовима.

Ученици који су писали реферате презентују своје радове и за то добијају оцене.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (налози РАЗМИСЛИ у уџбенику).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 10.

Наставна тема: Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата

Наставна јединица: Србија од 1903. до 1914. године

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник

Литература: Р. Љушић, *Историја српске државности*, књига II, Нови Сад 2001.

Корелација: географија, српски језик, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

– Србија од 1878. до 1903. године (Тајна конвенција, проглашење краљевине, Тимочка буна, Српско-бугарски рат, Устав из 1888. године, влада Александра Обреновића, Мајски преврат)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Унутрашња политика (Петар I Карађорђевић, Завереничко питање)
- Спољнополитичко окружење (Царински рат, анексиона криза)
- Модернизација привреде и друштва (трговина, индустрија, пољопривреда)
- Култура и образовање (Српски књижевни гласник, Београдски универзитет)
- Свакодневни живот

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 11.

Наставна тема: Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата

Наставна јединица: Србија од 1903. до 1914. године

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник

Литература: Р. Љушић, *Историја српске државности*, књига II, Нови Сад 2001.

Корелација: географија, српски језик, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 12.

Наставна тема: Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата

Наставна јединица: Црна Гора од 1878. до 1914. године; Срби у Хабзбуршкој монархији

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалогска

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да науче да повезују различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Р. Љушић, *Историја српске државности*, књига II, Нови Сад 2001.

В. Крстић, *Историја Срба у Хрватској и Славонији 1848-1914*, Београд 1991.

Корелација: географија, српски језик, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Црна Гора у XIX веку (Петар I и Петар II Петровић, књаз Данило и књаз Никола)
- Срби под Хабзбуршком влашћу (Тицанова буна, Мајска скупштина, Благовештенски сабор, Јосиф Рајачић, Светозар Милетић, Сава Текелија)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Црна Гора (стицање независности; простор, друштво и становништво; привреда култура и образовање; свакодневни живот; унутрашња и спољна политика)
- Срби у Хабзбуршкој монархији (друштво, привреда култура и образовање; политички живот)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 13.

Наставна тема: Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата

Наставна јединица: Босна и Херцеговина под аустроугарском влашћу; Срби у Османском царству

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да науче да повезују различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Т. Краљачић, *Калајев режим у Босни и Херцеговини, 1882-1903*, Сарајево 1982.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Босна и Херцеговина (положај Срба, Берлински конгрес, анексиона криза)
- Срби у Турској (буне и устанци)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Босна и Херцеговина (положај српског становништва; простор, становништво и правни положај; друштво, привреда, култура и образовање; политички живот)
- Срби у Османском царству (политичке прилике и положај Срба; привредне, културне, просветне и црквене прилике)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 14.

Наставна тема: Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата

Наставна јединица: Црна Гора од 1878. до 1914. године; Срби у Хабзбуршкој монархији; Босна и Херцеговина под аустроугарском влашћу; Срби у Османском царству

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да науче да повезују различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Р. Љушић, *Историја српске државности*, књига II, Нови Сад 2001.

В. Крестић, *Историја Срба у Хрватској и Славонији 1848-1914*, Београд 1991.

Т. Краљачић, *Калајев режим у Босни и Херцеговини, 1882-1903*, Сарајево 1982.

Корелација: географија, српски језик, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 15.

Наставна тема: Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата

Наставна јединица: Балкански ратови

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Р. Љушић, *Историја српске државности*, књига II, Нови Сад 2001.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Прилике у Србији почетком XX века (Мајски преврат, Петар I Карађорђевић, Царински рат)
- Прилике на Балканском полуострву (Берлински конгрес, Младотурска револуција, Анексиона криза)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Узроци и поводи (питање Македоније, Балкански савез)
- Први балкански рат (Битка код Куманова, Битка код Битоља, Ослобађање Једрена, Мировна конференција у Лондону)
- Други балкански рат (Битка на Брегалници, Мировна конференција у Букурешту)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 16.

Наставна тема: Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата

Наставна јединица: Балкански ратови

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Р. Љушић, *Историја српске државности*, књига II, Нови Сад 2001.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.6; ИС.3.2.2; ИС.3.2.5; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

У свесци решити ТЕСТ II из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 17.

Наставна тема: Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата

Наставна јединица: Србија од 1878. до 1903. године; Србија од 1903. до 1914. године; Црна Гора од 1878. до 1914. године; Срби у Хабзбуршкој монархији; Босна и Херцеговина под аустроугарском влашћу; Срби у Османском царству; Балкански ратови

Тип часа: систематизација

Облик рада: комбиновани

Метода рада: комбинована

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да науче да повезују различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: -

Корелација: географија, српски језик, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1.; ИС.1.1.2.; ИС.1.1.4.; ИС.1.1.6.; ИС.1.1.8.; ИС.1.1.9.; ИС.1.1.10.; ИС.1.2.1.; ИС.1.2.4.; ИС.1.2.5.; ИС.1.2.6.; ИС.1.2.8.; ИС.2.1.1.; ИС.2.1.2.; ИС.2.1.4.; ИС.2.1.6.; ИС.2.2.1.; ИС.2.2.2.; ИС.2.2.3.; ИС.2.2.5.; ИС.3.1.1.; ИС.3.1.2.; ИС.3.1.3.; ИС.3.1.6.; ИС.3.2.2.; ИС.3.2.5.; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Проверити решења ТЕСТА II и оценити ученике који су успешно решили тест.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво ове наставне теме.

Упутити ученике у поглавље ВАЖНО у уџбенику и усмерити их ка сталном понављању и проширивању наученог.

Пропитати усмено неколико ученика који сматрају да су успешно савладали градиво ове наставне теме.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 18.

Наставна тема: Први светски рат и револуције у Русији и Европи

Наставна јединица: Свет у Великом рату

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалогска

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: П. Ренувин, *Европска криза и Први светски рат*, Загреб 1965.

Корелација: географија

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

– Међународни односи у другој половини XIX и почетком XX века (настанак Тројног савеза и Антанте, борба за колоније, међународне политичке кризе)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Велике силе и њихови сукобљени интереси (традиционални савези, економски интереси)
- Узроци и поводи (борба за колоније, сарајевски атентат)
- Савезништва и фронтови (преговори са: Италијом, Румунијом, Турском, Бугарском; фронтови)
- Ратна хроника (највеће битке, рат на мору, улазак САД у рат, завршетак рата)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 19.

Наставна тема: Први светски рат и револуције у Русији и Европи

Наставна јединица: Свет у Великом рату

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: П. Ренувин, *Европска криза и Први светски рат*, Загреб 1965.

Корелација: географија

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 20.

Наставна тема: Први светски рат и револуције у Русији и Европи

Наставна јединица: Човек у рату – лично и колективно искуство

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да науче да повезују различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом.

Наставна средства: уџбеник

Литература: П. Ренувин, *Европска криза и Први светски рат*, Загреб 1965.

Корелација: српски језик, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

– Свет у великом рату (узроци и поводи, савезништва и фронтови, ратна хроника)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

– Живот у позадини и на фронту (материјални издаци, мобилизација и њене последице, савремена ратна техника, цивилне жртве)

– Рат и култура (наука, уметност, књижевност)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 21.

Наставна тема: Први светски рат и револуције у Русији и Европи

Наставна јединица: Револуције у Русији и Европи

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да науче да повезују различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом.

Наставна средства: уџбеник

Литература: П. Ренувин, *Европска криза и Први светски рат*, Загреб 1965.

Корелација: грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1.1; ИС.1.1.1.2; ИС.1.1.1.4; ИС.1.1.1.6; ИС.1.1.1.8; ИС.1.1.1.9; ИС.1.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Свет у великом рату (узроци и поводи, ратна хроника)
- Човек у рату (живот у позадини и на фронту)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Друштвене, политичке и економске прилике у Русији почетком XX века (друштво, економија и рат, цар Николај II Романов)
- Фебруарска револуција (карактер побуне, Привремена влада, руска војска)
- Октобарска револуција и грађански рат (Бољшевици, Владимир Илич Лењин, Мир у Брест Литовску, Црвена армија, Бела армија, СССР)
- Утицај Октобарске револуције на прилике у Европи (Комунистичка интернационала)
- Револуционарна врења, анархија и распад великих царстава (утицај САД-а, распад Аустроугарског, Турског и Немачког царства, Вајмарска република)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 22.

Наставна тема: Први светски рат и револуције у Русији и Европи

Наставна јединица: Човек у рату – лично и колективно искуство; Револуције у Русији и Европи

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: монолошко-дијалогска

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да науче да повезују различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом.

Наставна средства: уџбеник

Литература: П. Ренувин, *Европска криза и Први светски рат*, Загреб 1965.

Корелација: српски језик, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

У свесци решити ТЕСТ III из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 23.

Наставна тема: Први светски рат и револуције у Русији и Европи

Наставна јединица: Свет у Великом рату; Човек у рату – лично и колективно искуство; Револуције у Русији и Европи

Тип часа: систематизација

Облик рада: комбиновани

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да науче да повезују различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: -

Корелација: географија, српски језик, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Проверити решења ТЕСТА III и оценити ученике који су успешно решили тест.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво ове наставне теме.

Упутити ученике у поглавље ВАЖНО у уџбенику и усмерити их ка сталном понављању и проширивању наученог.

Пропитати усмено неколико ученика који сматрају да су успешно савладали градиво ове наставне теме.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 24.

Наставна тема: Србија и Црна Гора у Великом рату

Наставна јединица: Србија и Црна Гора у Великом рату

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји
- ученици треба да разумеју да национална историја представља саставни део опште историје
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: А. Митровић, *Србија у Првом светском рату*, Београд 1984.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Србија од 1903. до 1914. (краљ Петар I Карађорђевић, Царински рат, Анексиона криза)
- Свет у великом рату (узроци и поводи, савезништва и фронтови, ратна хроника)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Одбрана отаџбине 1914. године (Церска битка, Колубарска битка)
- Слом и окупација (улазак Бугарске у рат, офанзива 1915. године)
- Окупација и избеглиштво (Мојковачка битка, Голгота Србије, Крф и Видо)
- Солунски фронт и ослобођење (Солунски фронт, Кајмакчалан, Топлички устанак, офанзива 1918. године)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 25.

Наставна тема: Србија и Црна Гора у Великом рату

Наставна јединица: Искорак ка Југославији

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да разумеју да национална историја представља саставни део опште историје.

Наставна средства: уџбеник

Литература: А. Митровић, *Србија у Првом светском рату*, Београд 1984.

Корелација: -

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

– Србија и Црна Гора у Великом рату (слом и окупација, окупација и избеглиштво, Солунски фронт и ослобођење)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Југословенска идеја (Илија Гарашанин, Краљевина Србија)
- Државни програми и концепти и чиниоци уједињења (Нишка декларација, Југословенски одбор, Мајска декларација, Крфска декларација, Народно вијеће, Женеvsка декларација)
- Завршне војне операције (ослобођење Србије, Ослобођење јужнословенских територија, проглашење уједињења)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 26.

Наставна тема: Србија и Црна Гора у Великом рату

Наставна јединица: Србија и Црна Гора у Великом рату; Искорак ка Југославији

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да разумеју да национална историја представља саставни део опште историје;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: А. Митровић, *Србија у Првом светском рату*, Београд 1984.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

У свесци решити ТЕСТ IV из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 27.

Наставне теме: Први светски рат и револуције у Русији и Европи; Србија и Црна Гора у Великом рату

Наставне јединице: Свет у Великом рату; Човек у рату – лично и колективно искуство; Револуције у Русији и Европи; Србија и Црна Гора у Великом рату; Искорак ка Југославији

Тип часа: систематизација

Облик рада: индивидуални

Метода рада: писани радови

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да разумеју да национална историја представља саставни део опште историје;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да науче да повезују различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом.

Наставна средства: припремљен тест

Литература: уџбеник

Корелација: -

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Проверити са ученицима решења ТЕСТА IV.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Поделити ученике у две групе и дати им 25 мин за решавање припремљеног теста који је прилагођен узрасту ученика, времену за које се решава и има питања усклађена са нивоима постигнућа (основни, средњи и напредни ниво).

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 28.

Наставна тема: Свет између Првог и Другог светског рата

Наставна јединица: Прилике у свету после Великог рата

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX века до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о историји европских држава у периоду од друге половине XIX века до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX века до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Ч. Попов, *Ог Версаја до Данција*, Београд 1978.

А. Митровић, *Време нејирљивих*, Београд 1974.

Корелација: географија, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Свет у великом рату (сукобљени интереси великих сила, преломнице рата, завршетак рата)
- Револуције у Русији и Европи (Фебруарска и Октобарска револуција, утицај револуција у Русији на прилике у Европи)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Биланс Првог светског рата (материјална разарња и жртве, победници и побеђени, мировна конференција у Паризу, улога САД, мировни уговори)
- Друштво народа (Вудро Вилсон, организација, фазе у постојању)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 29.

Наставна тема: Свет између Првог и Другог светског рата

Наставна јединица: Економске, културне и друштвене прилике

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX века до краја XX века;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX века до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Ч. Попов, *Од Версаја до Данцига*, Београд 1978.

А. Митровић, *Време немирних година*, Београд 1974.

Корелација: техничко и информатичко образовање, биологија, хемија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Промене у привреди, друштву и култури у другој половини XIX и почетком XX века (Друга индустријска револуција, промене у економији, политичке идеје, напредак науке и културе)
- Човек у рату (лично и колективно искуство, рат и култура)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Велике економске кризе (узрок и последице)
- Развој науке (проналасци и напредак)
- Уметнички покрети (сликарство и књижевност)
- Масовна забава (појава радија, телевизије, звучног филма)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

Одређени ученици да напишу реферате на следеће теме: Вудро Вилсон, Алберт Ајнштајн, Александар Флеминг, Ернест Хемингвеј, Михаел Шолохов, Чарли Чаплин, Пабло Пикасо, Салвадор Дали.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 30.

Наставна тема: Свет између Првог и Другог светског рата

Наставна јединица: Прилике у свету после Великог рата; Економске, културне и друштвене прилике

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX века до краја XX века;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Ч. Попов, *Од Версаја до Данциџа*, Београд 1978.

А. Митровић, *Време неутраљивих*, Београд 1974.

Корелација: географија, техничко, биологија, хемија, српски језик, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

Ученици који су писали реферате презентују своје радове и за то добијају оцене.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 31.

Наставна тема: Свет између Првог и Другог светског рата

Наставна јединица: Свет између демократије и тоталитаризма

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX века до краја XX века;
- ученици треба да разумеју политичке идеје историског периода од друге половине XIX века до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX века до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Ч. Попов, *Од Версаја до Данција*, Београд 1978.

А. Митровић, *Време нејирјељивих*, Београд 1974.

Корелација: географија, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Револуције у Русији и Европи (Фебруарска и Октобарска револуција, утицај револуција у Русији на прилике у Европи)
- Прилике у свету после Великог рата (биланс Првог светског рата, Друштво народа)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Либералне демократије (Француска, Велика Британија, САД)
- Фашизам (Италија, Шпанија)
- Националсоцијализам (Немачка)
- Милитаризам (Јапан)
- Комунизам (Совјетски савез)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 32.

Наставна тема: Свет између Првог и Другог светског рата

Наставна јединица: Свет на путу ка новом рату

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX века до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о историји европских држава у периоду од друге половине XIX века до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX века до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Ч. Попов, *Од Версаја до Данција*, Београд 1978.

А. Митровић, *Време неутрљивих*, Београд 1974.

Корелација: географија

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Прилике у свету после Великог рата (Мировна конференција у Паризу, Друштво народа)
- Свет између демократије и тоталитаризма (либералне демократије, фашизам, националсоцијализам, милитаризам, комунизам)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Далеки исток (грађански рат у Кини, Јапанска инвазија на Кину, Манџуко)
- Интервенција у Етиопији (питање колонија у Африци, италијанско освајање Етиопије)
- Грађански рат у Шпанији (узроци рата, италијанска и немачка помоћ Франциску Франку, ток рата, завршетак рата и завођење диктатуре)
- Криза Друштва народа (италијанска окупација Албаније, аншлус, Минхенски споразум, немачко освајање Словачке, пакт Молотов-Рибентроп)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 33.

Наставна тема: Свет између Првог и Другог светског рата

Наставна јединица: Свет између демократије и тоталитаризма; Свет на путу ка новом рату

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX века до краја XX века;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Ч. Попов, *Од Версаја до Данција*, Београд 1978.

А. Митровић, *Време нејирљивих*, Београд 1974.

Корелација: географија, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходним часовима.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

У свесци решити ТЕСТ V из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 34.

Наставна тема: Свет између Првог и Другог светског рата

Наставна јединица: Прилике у свету после Великог рата; Економске, културне и друштвене прилике; Свет између демократије и тоталитаризма; Свет на путу ка новом рату

Тип часа: систематизација

Облик рада: комбиновани

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX века до краја XX века;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: -

Корелација: географија, српски језик, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Проверити решења ТЕСТА V и оценити ученике који су успешно решили тест.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво ове наставне теме.

Упутити ученике у поглавље ВАЖНО у уџбенику и усмерити их ка сталном понављању и проширивању наученог.

Пропитати усмено неколико ученика који сматрају да су успешно савладали градиво ове наставне теме.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 35.

Наставна тема: Југословенска краљевина

Наставна јединица: Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца од 1918. до 1929. године

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Б. Петрановић, *Историја Југославије 1918-1978*, Београд 1981.

Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: географија

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

– Искорак ка Југославији (југословенска идеја, Нишка, Крфска, Мајска и Женевска декларација, српска влада, Југословенски одбор, Народно вијеће)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Простор, друштво и окружење (међународно признање и успостављање граница, становништво, суседи)
- Југословенски парламентаризам и политичке странке (прва влада, Народна радикална странка, Демократска странка, Хрватска републиканска сељачка странка, Словенска људска странка, Југословенска муслиманска организација, Социјалистичка радничка партија Југославије)
- Видовдански устав (избори, Уставотворна скупштина, парламентарна монархија)
- Економске прилике, национално и верско питање (индустрија и пољопривреда, нације и вере)
- Питање демократије (политичке борбе, краљ, убиство у скупштини)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

Одређени ученици да напишу реферате на следеће теме: Љубомир Давидовић, Стојан Протић.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 36.

Наставна тема: Југословенска краљевина

Наставна јединица: Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца од 1918. до 1929. године

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Б. Петрановић, *Историја Југославије 1918-1978*, Београд 1981.

Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: географија

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

Ученици који су писали реферате презентују своје радове и за то добијају оцене.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 37.

Наставна тема: Југословенска краљевина

Наставна јединица: Југославија од 1929. до 1941. године

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да разумеју да национална историја представља саставни део опште историје.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Б. Петрановић, *Историја Југославије 1918-1978*, Београд 1981.

Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: географија

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

– Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца од 1918. до 1929. године (политичке странке, национално и верско питање, питање демократије)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

– Лични режим краља Александра (успостављање режима, Краљевина Југославија, међународни чиниоци, Мала Антанта, Балкански савез)

– Нови устав (Устав из 1931. године, оживљавање политичког живота, убиство у Марсеју)

– Влада Милана Стојадиновића (нова влада, економски напредак, промене у спољној политици, смена Милана Стојадиновића)

– Изазови новог рата (Кнез Павле, стварање Бановине Хрватске, влада Цветковић-Мачек, српско питање)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 38.

Наставна тема: Југословенска краљевина

Наставна јединица: Југославија од 1929. до 1941. године

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да разумеју да национална историја представља саставни део опште историје;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Б. Петрановић, *Историја Југославије 1918-1978*, Београд 1981.

Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: географија

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 39.

Наставна тема: Југословенска краљевина

Наставна јединица: Југословенски културни простор

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехничким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Б. Петрановић, *Историја Југославије 1918-1978*, Београд 1981.

Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца од 1918. до 1929. године (простор и друштво, политичке странке, национално и верско питање)
- Југославија од 1929. до 1941. године (унутрашња и спољна политика)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Културни узлет (књижевност, сликарство, вајарство)
- Универзитет и наука (Београдски универзитет и његови професори, светски научници)
- Хуманитарне и спортске организације (Коло српских сестара, Савез сокола, фудбал и остали спортови)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 40.

Наставна тема: Југословенска краљевина

Наставна јединица: Југословенски културни простор

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехничким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Б. Петрановић, *Историја Југославије 1918-1978*, Београд 1981.

Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

У свесци решити ТЕСТ VI из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 41.

Наставна тема: Југословенска краљевина

Наставна јединица: Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца од 1918. до 1929. године;
Југославија од 1929. до 1941. године; Југословенски културни простор

Тип часа: систематизација

Облик рада: индивидуални

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: -

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Проверити решења ТЕСТА VI и оценити ученике који су успешно решили тест.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво ове наставне теме.

Упутити ученике у поглавље ВАЖНО у уџбенику и усмерити их ка сталном понављању и проширивању наученог.

Пропитати усмено неколико ученика који сматрају да су успешно савладали градиво ове наставне теме.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 42.

Наставна тема: Други светски рат – Тотални рат

Наставна јединица: Доминација сила осовине и преломне године 1939-1941-1943

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: П. Калвокорези, Г. Винт, *Тотални рат*, Београд 1987.

Корелација: географија

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Свет између демократије и тоталитаризма (фашизам, националсоцијализам, комунизам)
- Свет на путу ка новом рату (криза Друштва народа, Аншлус, Минхенски споразум, пакт Молотов-Рибентроп)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Узроци и поводи (немачки реваншизам, ширење комунизма)
- Зарађене стране и савезништва (Тројни савез, напад на Пољску, Смешни рат, Битка за Британију, рат на Балкану, напад на СССР)
- Од европског ка светском рату (Афрички фронт, рат на Пацифику, преломне битке)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 43.

Наставна тема: Други светски рат – Тотални рат

Наставна јединица: Доминација сила осовине и преломне године 1939-1941-1943

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: П. Калвокорези, Г. Винт, *Тоштални рати*, Београд 1987.

Корелација: географија

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 44.

Наставна тема: Други светски рат – Тотални рат

Наставна јединица: Победа антифашистичке коалиције

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: П. Калвокорези, Г. Винт, *Тотални рат*, Београд 1987.

Корелација: географија

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

– Доминација сила осовине и преломне године 1939-1941-1943 (ток рата, преломне битке)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Пад Италије (завршетак рата у северној Африци, искрцавање на Сицилији, капитулација)
- Искрцавање у Нормандији (дан Д, ослобођење Француске, западни фронт)
- Крај рата у Европи и на Далеком истоку (источни фронт, капитулација Немачке, капитулација Јапана)
- Изграђивање новог поретка (Атланска повеља, Казабланка, Јалта, Потсдам)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 45.

Наставна тема: Други светски рат – Тотални рат

Наставна јединица: Победа антифашистичке коалиције

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости и оспособе се да препознају различита тумачења истих историјских догађаја.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: П. Калвокорези, Г. Винт, *Тоштални рати*, Београд 1987.

Корелација: географија

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 46.

Наставна тема: Други светски рат – Тотални рат

Наставна јединица: Последице рата

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: П. Калвокорези, Г. Винт, *Тоштални райи*, Београд 1987.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Доминација сила осовине и преломне године 1939-1941-1943
- Победа антифашистичке коалиције

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Људски и материјални губици (број жртава, уништење индустрије и инфраструктуре)
- Модерна војна технологија (нова оружја – тенкови, авиони, морнарица, атомска бомба)
- Рат и култура (развој науке и културе)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

Одређени ученици да напишу реферате на следеће теме: Аушвиц, Авијација у Другом светском рату, Тенкови у Другом светском рату и Ана Франк.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 47.

Наставна тема: Други светски рат – Тотални рат

Наставна јединица: Последице рата

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: П. Калвокорези, Г. Винт, *Тотални рат*, Београд 1987.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

Ученици који су писали реферате презентују своје радове и за то добијају оцене.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

У свесци решити ТЕСТ VII из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 48.

Наставна тема: Други светски рат – Тотални рат

Наставна јединица: Доминација сила осовине и преломне године 1939-1941-1943; Победа антифашистичке коалиције; Последице рата

Тип часа: систематизација

Облик рада: комбиновани

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости и оспособе се да препознају различита тумачења истих историјских догађаја.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: -

Корелација: географија

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Проверити решења ТЕСТА VII и оценити ученике који су успешно решили тест.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво ове наставне теме.

Упутити ученике у поглавље ВАЖНО у уџбенику и усмерити их ка сталном понављању и проширивању наученог.

Пропитати усмено неколико ученика који сматрају да су успешно савладали градиво ове наставне теме.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 49.

Наставна тема: Југославија у Другом светском рату

Наставна јединица: Априлски рат и последице пораза

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Б. Петрановић, *Историја Југославије 1918-1978*, Београд 1981.

Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: географија

Образовни стандарди:

ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Југославија од 1929. до 1941. године (влада Милана Стојадиновића, изазови новог рата)
- Доминација сила осовине (узроци и поводи, савезништва и фронтови)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Од дипломатског и војног притиска до рата (савези: Мала антанта, Балкански савез, Тројни пакт; Душан Симовић и мајски преврат, директива 25)
- Ток рата (бомбардовање Београда, настанак НДХ, ратни хероји)
- Влада и монарх у избеглиштву (напуштање Југославије, влада у Лондону)
- Подела Југославије (генерални пан, Недићева Србија)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 50.

Наставна тема: Југославија у Другом светском рату

Наставна јединица: Априлски рат и последице пораза

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: Б. Петрановић, *Историја Југославије 1918-1978*, Београд 1981.

Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: географија

Образовни стандарди:

ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5;
ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3;
ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 51.

Наставна тема: Југославија у Другом светском рату

Наставна јединица: Отпор, устанак и грађански рат

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник

Литература: Б. Петрановић, *Историја Југославије 1918-1978*, Београд 1981.

Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5;
ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3;
ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Доминација сила осовине (ратне операције на Балкану, напад на СССР)
- Априлски рат и последице пораза (влада и монарх у избеглиштву, подела Југославије)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Комунисти и револуционарна перспектива (КПЈ, Јосип Броз Тито, партизански покрет)
- Антиокупаторске снаге грађанства (Драгољуб Дража Михајловић, четнички покрет, ЈвуО)
- Устанак и супарнички покрети отпора (ослобођење Лознице, Ужичка република, састанци Тито-Дража)
- Грађански рат (почетак сукоба партизанског и четничког покрета отпора, НДХ, логори, Принц Еуген и Ханџар дивизије, Збор Димитрија Љотића)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 52.

Наставна тема: Југославија у Другом светском рату

Наставна јединица: Југословенско ратиште и завршна фаза рата 1943-1945.

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору.
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји.
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник

Литература: Б. Петрановић, *Историја Југославије 1918-1978*, Београд 1981.

Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5;
ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3;
ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Победа антифашистичке коалиције (пад Италије, искрцавање у Нормандији, крај рата у Европи)
- Отпор, устанак и грађански рат (партизански и четнички покрет отпора, устанак, грађански рат)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- АВНОЈ (организација партизанског покрета отпора, заседања АВНОЈ-а)
- Велике силе и Југословенско ратиште (преокрет 1943. године, стављање ЈВуО под команду Тита, долазак Црвене армије)
- Обрачун са противницима револуције (Иван Шубашић, преговори Тита и Черчила, формирање Југословенске армије)
- Преломне битке на југословенском ратишту (битке на Неретви и Сутјесци, десант на Дрвар, ослобођење Београда, Сремски фронт)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 53.

Наставна тема: Југославија у Другом светском рату

Наставна јединица: Отпор, устанак и грађански рат; Југословенско ратиште и завршна фаза рата 1943-1945.

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник

Литература: Б. Петрановић, *Историја Југославије 1918-1978*, Београд 1981.

Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 54.

Наставна тема: Југославија у Другом светском рату

Наставна јединица: Биланс рата и допринос Југославије победи антифашистичке коалиције

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалогска

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник

Литература: Б. Петрановић, *Историја Југославије 1918-1978*, Београд 1981.

Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5;
ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3;
ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Априлски рат и последице пораза (подела Југославије)
- Отпор, устанак и грађански рат (покрети отпора-сарадња и грађански рат)
- Југословенско ратиште и завршна фаза рата 1943-1945. (обрачун са противницима револуције, завршне војне операције)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Војни допринос (значај југословенског ратишта, војне и цивилне жртве)
- Логори смрти, геноцид и Холокауст (терор у НДХ, највећи логори)
- Ратна свакодневница, рат и култура (материјално разарање, свакодневница у граду и на селу, култура)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 55.

Наставна тема: Југославија у Другом светском рату

Наставна јединица: Биланс рата и допринос Југославије победи антифашистичке коалиције

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник

Литература: Б. Петрановић, *Историја Југославије 1918-1978*, Београд 1981.

Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: географија, српски језик

Образовни стандарди:

ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5;
ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3;
ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

У свесци решити ТЕСТ VIII из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 56.

Наставне теме: Други светски рат – Тотални рат; Југославија у Другом светском рату

Наставне јединице: Доминација сила осовине и преломне године 1939-1941-1943; Победа антифашистичке коалиције; Последице рата; Априлски рат и последице пораза; Отпор, устанак и грађански рат; Југословенско ратиште и завршна фаза рата 1943-1945.; Биланс рата и допринос Југославије победи антифашистичке коалиције

Тип часа: систематизација

Облик рада: индивидуални

Метода рада: писани радови

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости;
- ученици треба да овладају вештином коришћења историјских карата за период од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: припремљени тест

Литература: уџбеник

Корелација: -

Образовни стандарди:

ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Проверити са ученицима решења ТЕСТА VIII.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Поделити ученике у две групе и дати им 25 мин. за решавање припремљеног теста који је прилагођен узрасту ученика, времену за које се решава и има питања усклађена са нивоима постигнућа (основни, средњи и напредни ниво).

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 57.

Наставна тема: Свет после Другог светског рата

Наставна јединица: Послератни свет и његове супротности

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: В. Лакер, *Историја Европе 1945-1992*, Београд 1999.

Свети после Другој светској рати 1-2, Београд 1975.

Корелација: географија, музичко васпитање, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Победа антифашистичке коалиције (крај рата у Европи и на далеком истоку, изграђивање новог поретка)
- Последице Другог светског рата (људски и материјални губици, рат и култура)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Од ратног савезништва до Хладног рата (кажњавање нациста, обнов привреде, Маршалов план, Комунистички информациона биро)
- Хладни рат (Северноатлантски пакт, антиколонијални покрети, настанак Израела, Корејски рат, Варшавски пакт, Кубанска криза, Рат у Вијетнаму, Рат у Авганистану, транзиција)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 58.

Наставна тема: Свет после Другог светског рата

Наставна јединица: Послератни свет и његове супротности

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: В. Лакер, *Историја Европе 1945-1992*, Београд 1999.

Свети после Другог светског рата 1-2, Београд 1975.

Корелација: географија, музичко васпитање, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

– градиво пређено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Покрети еманципације (борба за права жена, Индира Ганди, борба за расну једнакост, Мартин Лутер Кинг, Нелсон Мендела, развој музике, развој филма)
- Научна достигнућа (освајање свемира, побољшање квалитета живота, развој рачунарске технике)
- Пред новим изазовима (глобализација, антиглобализација, тероризам)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

Одређени ученици да напишу реферате на следеће теме: Симон Визентал, Никита Хрушчов, Маргарет Тачер, Елвис Присли и Јуриј Гагарин.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 59.

Наставна тема: Свет после Другог светског рата

Наставна јединица: Послератни свет и његове супротности

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: В. Лакер, *Историја Европе 1945-1992*, Београд 1999.

Свет после Другог светског рата 1-2, Београд 1975.

Корелација: географија, музичко васпитање, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

Ученици који су писали реферате презентују своје радове и за то добијају оцене.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 60.

Наставна тема: Свет после Другог светског рата

Наставна јединица: Европске интеграције

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалогска

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник

Литература: В. Лакер, *Историја Европе 1945-1992*, Београд 1999.

Свети после Другој светској рата 1-2, Београд 1975.

Корелација: грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

– Послератни свет и његове супротности (Хладни рат, покрети еманципације, нови изазови)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

– Пад Берлинског зида (подела Европе, пад Берлинског зида као симбол слома комунизма и крај подељене Европе)

– Европска унија (почети уједињења Европе, ЕЕЗ, тероризам у Европи, Лисабонски споразум, економска криза)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 61.

Наставна тема: Свет после Другог светског рата

Наставна јединица: Европске интеграције

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник

Литература: В. Лакер, *Историја Европе 1945-1992*, Београд 1999.

Свет после Другој светској рати 1-2, Београд 1975.

Корелација: грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходном часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период у историји (РАЗМИСЛИ).

Продискутовати са ученицима налоге ЗАНИМЉИВОСТ и БИОГРАФИЈЕ у уџбенику.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

У свесци решити ТЕСТ IX из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 62.

Наставна тема: Свет после Другог светског рата

Наставна јединица: Послератни свет и његове супротности; Европске интеграције

Тип часа: систематизација

Облик рада: комбиновани

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник, историјска карта

Литература: -

Корелација: географија, музичко васпитање, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.8; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Проверити решења ТЕСТА IX и оценити ученике који су успешно решили тест.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво ове наставне теме.

Упутити ученике у поглавље ВАЖНО у уџбенику и усмерити их ка сталном понављању и проширивању наученог.

Пропитати усмено неколико ученика који сматрају да су успешно савладали градиво ове наставне теме.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 63.

Наставна тема: Југославија после Другог светског рата

Наставна јединица: Нова власт

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости и оспособе се да препознају различита тумачења истих историјских догађаја;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник

Литература: Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Завршна фаза рата у Југославији (обрачун са противницима револуције)
- Допринос Југославије победи антфашистичке коалиције (војни допринос, логори смрти)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Проглашење републике (ДФЈ, избори, Народни фронт, ФНРЈ)
- Репресија, међународни положај и ослонац на СССР (Устав, ослањање на СССР, Тршћанска криза)
- Обнова привреде (национализација, први петогодишњи план)
- Сукоб Југославије и социјалистичких земаља (информбиро, чистке, Голи оток)
- Нова унутрашња политика и спољно политичка орјентација (решавање Тршћанског питања, побољшање односа са СССР-ом)
- Југославија између Истока и Запада (Покрет несврстаних)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 64.

Наставна тема: Југославија после Другог светског рата

Наставна јединица: Друштвени, економски, политички и културни развој

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости и оспособе се да препознају различита тумачења истих историјских догађаја;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник

Литература: Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: српски језик, физичко васпитање, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Допринос Југославије победи антфашистичке коалиције (рат и култура)
- Нова власт (политичке прилике у Југославији после Другог светског рата)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Политика (СКЈ, Милован Ђилас, СФРЈ, Александар Ранковић, проблеми са Албанцима, Маспек, амандмани на устав, Устав из 1974.)
- Економија (радничко самоуправљање, проблеми, реформе)
- Култура, наука и образовање (писци, кинематографија, спорт, наука, Дан младости)
- Свакодневница (афирмација жена, продор цинс моде)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 65.

Наставна тема: Југославија после Другог светског рата

Наставна јединица: Друштвена криза и пораз Југославије

Тип часа: обрада

Облик рада: фронтални

Метода рада: монолошко-дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости и оспособе се да препознају различита тумачења истих историјских догађаја;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник

Литература: Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити:

- Нова власт (Проглашење републике, Тршћанска криза, информбиро, Голи оток, Покрет несврстаних)
- Друштвени, економски, политички и културни развој (проблеми са Албанцима, Устав из 1974. године, радничко самоуправљање)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Обрадити:

- Пораз Југославије као идеје (Титова смрт, Албанци на Косову, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, ХДЗ)
- Разбијање и распад Југославије (распад, почетак ратних сукоба, Република српска)
- Велике силе, југословенска криза и настанак нових држава (сукоби на Косову и Метохији, сукоб са НАТО-ом, 5. октобар, Србија и Црна Гора)

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима поновити градиво пређено на часу.

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

Сви ученици да одговоре на питања из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 66.

Наставна тема: Југославија после Другог светског рата

Наставна јединица: Нова власт; Друштвени, економски, политички и културни развој;
Друштвена криза и пораз Југославије

Тип часа: утврђивање

Облик рада: групни

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости и оспособе се да препознају различита тумачења истих историјских догађаја;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник

Литература: Љ. Димић, *Историја српске државности. књига III*, Нови Сад 2001.

Корелација: српски језик, физичко васпитање, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво обрађено на претходним часовима.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Са ученицима преконтролисати одговоре на питања из уџбеника.

Упознати ученике са писаним историјским изворима везаним за овај период историје (налози РАЗМИСЛИ у уџбенику).

Продискутовати са ученицима о значају петооктобарских промена у Србији.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Оценом наградити ученике који су се истакли током часа.

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

Домаћи задатак:

У свесци решити ТЕСТ X из уџбеника.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 67.

Наставна тема: Југославија после Другог светског рата

Наставна јединица: Нова власт; Друштвени, економски, политички и културни развој; Друштвена криза и пораз Југославије

Тип часа: систематизација

Облик рада: индивидуални

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору;
- ученици треба да се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости и оспособе се да препознају различита тумачења истих историјских догађаја;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века.

Наставна средства: уџбеник

Литература: -

Корелација: српски језик, физичко васпитање, грађанско васпитање

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.4; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Проверити решења ТЕСТА X и оценити ученике који су успешно решили тест.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Поновити са ученицима градиво ове наставне теме.

Упутити ученике у поглавље ВАЖНО у уџбенику и усмерити их ка сталном понављању и проширивању наученог.

Пропитати усмено неколико ученика који сматрају да су успешно савладали градиво ове наставне теме.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Упознати ученике са садржајем идућег часа.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Школа:

Наставник:

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: осми

Редни број часа: 68.

Наставна тема: све наставне теме

Наставна јединица: све наставне јединице

Тип часа: систематизација

Облик рада: комбиновани

Метода рада: дијалошка

Образовно-васпитни задаци:

- ученици треба да стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава у периоду од друге половине XIX до краја XX века;
- ученици треба да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.

Наставна средства: уџбеник

Литература: -

Корелација: -

Образовни стандарди:

ИС.1.1.1; ИС.1.1.2; ИС.1.1.3; ИС.1.1.4; ИС.1.1.5; ИС.1.1.6; ИС.1.1.7; ИС.1.1.9; ИС.1.1.10; ИС.1.2.1; ИС.1.2.2; ИС.1.2.3; ИС.1.2.4; ИС.1.2.5; ИС.1.2.6; ИС.1.2.7; ИС.1.2.8; ИС.2.1.1; ИС.2.1.2; ИС.2.1.3; ИС.2.1.4; ИС.2.1.5; ИС.2.1.6; ИС.2.2.1; ИС.2.2.2; ИС.2.2.3; ИС.2.2.4; ИС.2.2.5; ИС.3.1.1; ИС.3.1.2; ИС.3.1.3; ИС.3.1.4; ИС.3.1.5; ИС.3.1.6; ИС.3.2.1; ИС.3.2.2; ИС.3.2.3; ИС.3.2.4; ИС.3.2.5; ИС.3.2.6; ИС.3.2.7.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Укратко поновити са ученицима комплетно градиво историје за осми разред.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Упутити ученике у поглавља ВАЖНО у уџбенику и усмерити их ка сталном понављању и проширивању наученог.

Заједно са ученицима закључити коначне оцене из историје и дати прилику онима који желе да поправе оцену.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Укратко упознати ученике са оним што ће учити из историје у средњим школама.

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођено је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

9. ЛИТЕРАТУРА:

1. Блумова ревидирана таксономија (Bloom's Revised Taxonomy), преузето 2014. са сајта: <http://www.coe.sdsu.edu/eet/Articles/bloomrev/index.htm>
2. Ивић, И., Пешикан, А., Антић, С. (2009). Водич за добар уџбеник, Општи стандарди квалитета уџбеника, Завод за уџбенике, Београд.
3. Материјал са семинара *Читањем и писањем до критичког мишљења*, Центар за интерактивну педагогију.
4. Павловић Бабић, Д., Гламочак, С., Оцењивање ученика, Приручник за семинар, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд.
5. Подстицање развоја метакогнитивних вештина код ученика, преузето 2014. са сајтова: <http://www.slideshare.net/laurentiusadhyatmoko/developing-metacognitiveskills#>
6. <http://www.mx1.educationforthinking.org/sites/default/files/page-image/1-02MetacognitiveDevelopment.pdf>
7. http://www.learner.org/courses/learningclassroom/support/09_metacog.pdf
8. Савовић, Б., Бјекић, Д., Најдановић Томић, Ј., Гламочак, С., (2007). Примена тестова знања у основној и средњој школи, Београд.
9. Хавелка, Н., Хебиб, Е., Бауцал, А., (2003). Оцењивање за развој ученика, Министарство просвете и спорта, Центар за евалуацију, Београд.